Gemeente
Haarlem

Uitvoeringsprogramma 2022 en Evaluatie 2021 VTH Omgevingsrecht Haarlem

1 maart 2022
VTH

Inhoudsopgave

1. Inleiding 5

2. Deel 1: Evaluatie 2021 6

2.1 Verantwoording en monitoring. 6

3. Terugblik VTH-uitvoering 2021 6

3.1 2021 het tweede coronajaar op rij. 6

3.2 Obstakels bij het verwezenlijken van de ambities in 2021. 7

3.3 Werkprocessen 8

3.4 Formatie en bezetting in 2021 afdeling VTH, peildatum oktober 2021 9

3.5 Resultaten 2021 10

3.5.1 Aantal behandelde vergunningen Wabo (Incl. kap) en niet Wabo 10

3.5.2 Toezicht en handhaving uren- en takenbesteding. 11

3.5.3 Soorten toezicht. 12

3.5.4 Bezwaar en beroepszaken betrekking hebbend op VTH-onderwerpen 17

3.5.5 Aandachtspunten 17

4. Deel 2: Uitvoeringsprogramma 2022. 18

4.1 Inleiding en samenvatting 18

4.2 De werkdruk ontstaan door krapte op de arbeidsmarkt 18

4.3 Nieuw Beleidskader VTH. 19

4.4 Speerpunten 2022 19

5. Uitvoeringsbeleid 20

5.1 De stad Haarlem, ligging en omgevingskenmerken. 20

5.2 Nieuwe ontwikkelingen binnen het fysiek domein die op de stad afkomen 21

5.3 Meer afstemming tussen afdelingen in het fysieke domein. 23

5.4 Ambities VTH Haarlem algemeen 23

6. Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving in 2022 23

6.1 Wettelijke basis 23
6.2 Reikwijdte werkzaamheden 24
6.3 Geldende regelgeving als basis voor de uit te voeren taken 24
6.4 Beleidscyclus 25
6.5 Aanpassingen in wet- en regelgeving 26
6.6 Kwaliteitscriteria 26
6.7 Het Kwaliteitszorgsysteem VTH 27
6.8 Kwalitatieve doelen, indicatoren. 27
6.9 Risicoanalyse 28
6.10 Inspelen op actuele vraagstukken 28
6.11 Handhavingsstrategie 28
6.12 Vormen van toezicht en handhaving 29

7. De organisatie van de afdeling. 34
7.1 VTH afdelingsbreed 34
7.2 Beschikbare formatie voor 2022 voor VTH-taken. 34
7.3 Ontwikkelingen team Vergunningen 34
7.4 Ontwikkelingen Team Procedures en Projecten 36
7.5 Ontwikkelingen team Advies en Ondersteuning 37
7.6 Ontwikkelingen team Toezicht en Handhaving. 37

8. Uitvoering 2022 in cijfers prognose in risicoanalyse 39
8.1 Bijgevoegde risicoanalyse. 39

9. Samenwerking met verbonden partijen 39
9.1 De Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) 39
9.2 Veiligheidsregio Kennemerland, Brandweer 39
9.3 Veiligheidsregio Kennemerland, GGD 40

10. Borging van financiële middelen 41
10.1 Begroting 2022-2026 gemeente Haarlem 41

11. Vooruitblik VTH-beleidscyclus onder de Omgevingswet 41
11.1 Omgevingsvisie. 41

12. Procescriteria beleidscyclus VTH-taken 41

12.1 Twee cycli: beleidsvormend en uitvoerend 42

12.2 BIG-8 model is samenhangend geheel 42

12.3 De procescriteria volgens de Omgevingswet 42

12.4 Huidige regelgeving opgenomen via Invoeringswet 42

12.5 Randvoorwaarden hogere kwaliteit handhaving 42

12.6 Beleidscyclus VTH onder de Omgevingswet 43

1. Inleiding

Voor u liggen de Evaluatie VTH 2021 en het Uitvoeringsprogramma VTH 2022.
Wij hebben ervoor gekozen om met ingang van 2022 de evaluatie en het uitvoeringsprogramma in één document op te nemen.
Door de evaluatie van het voorgaande jaar vooraf te laten gaan aan het nieuwe uitvoeringsprogramma wordt het verband tussen beide stukken inzichtelijker. De evaluatie loopt van oktober (2020) tot oktober (2021). Het Uitvoeringsprogramma heeft betrekking op heel 2022.

2. Deel 1: Evaluatie 2021

2.1 Verantwoording en monitoring.

Een goede verantwoording van de resultaten maakt het niet alleen mogelijk efficiëntie en effectiviteit van het gevoerde beleid te beoordelen maar maakt ook periodieke bijsturing mogelijk. De beleidscyclus van Big-8 (zie het uitvoeringsprogramma) geeft aan dat jaarlijks een verantwoording van het al of niet behalen van de beleidsdoelstellingen wordt gemaakt en een evaluatie van het beleid. Deze verantwoording vindt plaats door middel van een evaluatieverslag VTH, waarbij gerapporteerd wordt over de in het werkprogramma geplande en uitgevoerde activiteiten.

Monitoring is het stelselmatig verzamelen, bewerken en verstrekken van gegevens om na te gaan of en in hoeverre het gevoerde beleid effect heeft en/of de gestelde doelen en taakstellingen zijn of worden gehaald. Om verantwoording te kunnen afleggen over de inspanningen en resultaten zijn verschillende gegevens nodig. Deze gegevens moeten periodiek opvraagbaar zijn voor zowel management doeleinden als voor periodieke verantwoording aan het bestuur. Voor de verantwoording van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving is in 2021 nog gebruik gemaakt van Squit. De gegevens verzameld door monitoring worden gebruikt als input voor de jaarlijkse beleidsevaluatie en het uitvoeringsprogramma.
Vanaf medio 2022 wordt Squit vervangen door Power Browser.

In het Beleidsprogramma VTH 2019 e.v. heeft het college haar ambities en doelen voor de periode 2019 en verder, geformuleerd en is het strategisch kader voor de uitvoering van vergunningverlening, toezichts- en handhavingstaken (VTH-taken) in de bebouwde leefomgeving vastgelegd. De jaarlijkse uitvoeringsprogramma's VTH zijn hier op gebaseerd.

NB: De werkzaamheden van de externe handhavingspartners, zoals de Veiligheidsregio Kennemerland (hierna: VRK) en de Omgevingsdienst IJmond (hierna ODIJ) worden door deze organisaties zelf geëvalueerd. Deze worden afzonderlijk aan het gemeentebestuur ter beoordeling aangeboden.

3. Terugblik VTH-uitvoering 2021

3.1 2021 het tweede coronajaar op rij.

Net als het grootste deel van 2020 betekende het jaar 2021 voor de medewerkers en adviseurs van de afdeling dat er voornamelijk vanuit huis werd gewerkt. Ook konden er vanwege de coronamaatregelen minder fysieke controles plaatsvinden.
Alleen werkzaamheden die echt niet vanuit huis konden worden uitgevoerd, werden op kantoor verricht. Hierbij valt onder andere te denken aan het laten printen en tekenen van beschikkingen en de inspecties van de toezichthouders en het printen van dossiers voor de rechtbank.
Het is goed om met bovenstaande in het achterhoofd, deze evaluatie te lezen. Het was een bijzonder jaar, met vele obstakels in het werk en grote drukte, maar ook met een prijzenswaardige inzet van onze medewerkers.

3.2 Obstakels bij het verwezenlijken van de ambities in 2021.

In de loop van 2021 werd de afdeling VTH, naast de coronaperikelen, geconfronteerd met een tekort op de arbeidsmarkt van (vooral) vergunningverleners. In 2022 is de krapte verder toegenomen.
Het aantal aanvragen om een omgevingsvergunning nam in 2021 toe met 6%.
Dit heeft helaas tot gevolg gehad dat er vergunningen van rechtswege moesten worden verleend. De wethouder heeft aan de raad (op 3 juni 2021 in de commissie Ontwikkeling) toegelicht dat er als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt een capaciteitsprobleem was/is bij de afdeling VTH en dat dit logischerwijs gevolgen heeft voor de productie. Overigens kampen ook de adviserende afdelingen met meer werk dan dat er menskracht is. Hierdoor ontstaat ook vertraging aan het eind van de keten (vergunningverlening).

Er wordt hier benadrukt dat alle binnenkomende aanvragen wel zijn beoordeeld op de mate van risico's. Alleen aanvragen met de kleinste risico's (denk dan vooral aan risico's op het gebied van constructie- en brandveiligheid) zijn van rechtswege verleend.

In de periode vanaf 1 oktober 2020 tot 1 oktober 2021 zijn de aantallen als volgt (maanden zonder vergunningen van rechtswege staan niet vermeld):

Maand	**Aantal**
November 2020	2
Februari 2021	1
Maart 2021:	2
Mei 2021:	5
Juni:	3
Juli 2021:	23
Augustus 2021	16
September 2021:	37
TOTAAL:	**89**

In de periode van 1 oktober 2021 tot 31-december 2021 zijn nog eens 95 vergunningen van rechtswege verleend.

Het totaal aantal Wabo vergunningen dat behandeld is in de periode waar deze evaluatie over gaat bedraagt 1969. Ten opzichte van het aantal dat in de evaluatie van 2020 is dit een vermeerdering van 6%. In de periode waar de evaluatie van 2020 over gaat was het aantal behandelde Wabo-vergunningen 1851.
Dit betekent dat de prestatie-indicator: "***In principe 98% van alle aanvragen om vergunningen, meldingen en ontheffingen binnen de (wettelijke) termijnen afgehandeld wordt (en bij voorkeur sneller)***" met het percentage van 95% niet gehaald is. De redenen hiervoor zijn verwoord in de eerste alinea van deze paragraaf.

Al met al is onze inzet ook in 2021 gericht geweest op het waarborgen van de kwaliteit, de leefbaarheid en de veiligheid van de leefomgeving. De kern van het gemeentelijke VTH-beleid is om de risico’s van niet-naleving van wetgeving en beleid op het vlak van de fysieke leefomgeving tot een minimum te beperken, gelet op de beperkt beschikbare middelen. En ook in dit jaar uiteraard met zo weinig mogelijk overlast voor inwoners en bedrijven.

3.3 Werkprocessen

In het kader van kwaliteitszorg en kwaliteitsverbetering is er in 2018 een start gemaakt met het actualiseren van de beschrijvingen van de werkprocessen en werkinstructies. Dit is gebeurd aan de hand van de ISO-systematiek. Het Kwaliteitshandboek VTH is in 2020 opgeleverd. Uiteraard is het Kwaliteitszorgsysteem in verband met nieuwe werkwijzen of regelgeving een 'levend' document.
In het uitvoeringsprogramma 2021 is vermeld dat op het onderwerp 'prestatie-indicatoren uitvoering VTH-beleid' nader zou worden ingezoomd. Vanwege de hoge werkdruk in 2021 en alle bijkomende corona-perikelen is dit nog niet volledig gelukt. Afhankelijk van de beschikbare capaciteit en met gedetailleerdere informatie vanuit uit het nieuwe Power Browser-systeem hopen wij dit in 2022 af te kunnen ronden.

De kwaliteitscriteria
In 2021 is gewerkt op basis van de kwaliteitscriteria 2.2. Het op orde hebben van deze kwaliteitscriteria is na een consultatie bij alle betrokken (beleids- en adviserende afdelingen) afdelingen vastgesteld.

Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen
De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb) is inmiddels vastgesteld op 1 januari 2023. Beide wetten hebben, in stappen, een behoorlijke impact op de werkzaamheden van de afdeling VTH. Diverse medewerkers zijn ook in 2021 weer betrokken geweest bij de voorbereiding op de implementatie van beide wetten. Dit geldt zowel voor de (juridisch) inhoudelijke aspecten, de werkprocessen, als voor de benodigde aanpassingen aan de ICT-voorzieningen en software.

In 2021 is één proefproject in het kader van de Wkb doorlopen en voor 2022 is een proefproject geselecteerd dat in maart van start gegaan is. Over dit onderwerp is er ook overleg op bovenregionaal- (o.m. met Zaanstad binnen de G40) en landelijk niveau.
Bij het proefproject Wkb in 2021 project is het bouwtoezicht voldoende geborgd, echter heeft de borger geen verklaring kunnen afgeven door het uitblijven van stukken welke onderdeel zijn van het dossier bevoegd gezag. In de toekomst zal dit uitblijven van stukken en het niet hebben van een verklaring van een borger kunnen resulteren in een handhaving. Dit naar gelang de zwaarte van de overtreding.

Beleidskader 2019 e.v.
De afdeling VTH ligt op schema wat betreft de hoofdlijnen uit het beleidskader 2019 e.v. in de uitvoering van de vergunningverlening en handhaving. In het uitvoeringsprogramma 2021 is aangegeven dat er energie zou worden gezet om het Beleidsprogramma 2022-2026 vorm te geven. Met het voortdurende uitstel van het in werking treden van de omgevingswet, is dit ook vooruitgeschoven en wordt in 2022 opgepakt.
Bij het nieuwe Beleidskader 2023-2027 dat in de voorliggende periode moet wordt vastgesteld, wordt een korte evaluatie over de bereikte resultaten van de speerpunten genoemd in het beleidskader 2019 e.v. gevoegd.

Interbestuurlijk toezicht
De provincie Noord-Holland heeft het beleid en de uitvoering van de VTH-taken in 2021 aangemerkt als adequaat.

3.4 Formatie en bezetting in 2021 afdeling VTH, peildatum oktober 2021

team	functienaam	formatie FTE	bezetting FTE
Advies en Ondersteuning	Beleidsadviseur	3,87	2,45
Advies en Ondersteuning	Junior projectmanager	0,73	1,00
Advies en Ondersteuning	Medewerker planbegeleiding	4,13	6,11
Advies en Ondersteuning	Medewerker planverdeling en bewaking	1,00	1,00
Advies en Ondersteuning	Procesmanager	5,12	5,22
Advies en Ondersteuning	Secretaris commissie welstand en monumenten	1,00	2,00
Advies en Ondersteuning	Stagiaire	0,00	
Advies en Ondersteuning	Teammanager	0,79	0,80
Advies en Ondersteuning	Werkervaringsplaats	0,00	
Advies en Ondersteuning	**Totaal**	16,64	18,58
Afdelingsleiding	Afdelingsmanager	1,00	1,00
Afdelingsleiding	Managementassistent	0,00	
Afdelingsleiding	**Totaal**	1,00	1,00
Procedures en Projecten	Juridisch adviseur	9,68	7,68
Procedures en Projecten	Juridisch medewerker	1,00	1,89
Procedures en Projecten	Jurist	0,00	
Procedures en Projecten	Medewerker backoffice	4,91	4,94
Procedures en Projecten	Senior juridisch adviseur	1,00	0,89
Procedures en Projecten	Stagiaire	0,00	
Procedures en Projecten	Teammanager	1,00	1,00
Procedures en Projecten	**Totaal**	17,59	16,40
Toezicht en Handhaving	Inspecteur algemeen	5,37	3,00
Toezicht en Handhaving	Inspecteur specialist	8,03	7,60
Toezicht en Handhaving	Medewerker Bouwfysica	0,50	0,67
Toezicht en Handhaving	Medewerker constructie	2,00	1,00
Toezicht en Handhaving	Stagiaire	0,00	
Toezicht en Handhaving	Teammanager	1,00	1,00
Toezicht en Handhaving	**Totaal**	16,91	13,27
Vergunningverlening	Medewerker planbeoordeling	1,81	2,40
Vergunningverlening	Planbeoordelaar	11,34	8,69
Vergunningverlening	Procesmanager	0,00	1,00
Vergunningverlening	Senior planbeoordelaar	0,20	
Vergunningverlening	Senior planbeoordelaar specialist	8,24	4,00
Vergunningverlening	Stagiaire	0,00	
Vergunningverlening	Teammanager	1,00	1,00
Vergunningverlening	Trainee	0,00	
Vergunningverlening	**Totaal**	22,59	17,09
	Totaal	74,72	66,34

3.5 Resultaten 2021

3.5.1 Aantal behandelde vergunningen Wabo (Incl. kap) en niet Wabo

In de onderstaande tabel zijn het aantal behandelde vergunningsaanvragen over de periode van 1-10-2020 tot 1-10-2021 weergegeven.

	Vergund in periode van 1-10-2020 tot 1-10-2021	Geweigerd in periode van 1-10-2020 tot 1-10-2021	Afgebroken in periode van 1-10-2020 tot 1-10-2021
Omgevingsvergunning (exclusief kap)	852	431	461
Omgevingsverguning met onderdeel kap	147	16	36
Gebruiksmelding	26	0	0
Wabo[1] - TOTAAL	**1025**	**447**	**497**
Vergunning APV/BIJ/HVV	243	4	1
Melding APV/BIJ/HVV	198	0	0
Ontheffing APV/BIJ/HVV	1308	3	1
Vergunning Drank- en horecawet (DHW)	133	0	0
Vergunning Kinderopvang (KOP)	154	0	0
Verkeersbesluit GPP	333	3	19
Vergunning Huisvesting	205	1	1
Aanmelding Air BNB	0	0	0
Niet Wabo[2] - TOTAAL	**2574**	**11**	**22**
APV =Algemene Plaatselijke Verordening			
BIJ = Bijzondere wetten			
HVV = Huisvesting verordening incl. leegstandswet			
DHW = Drank en Horecawet - per 1-7-2021 vervangen door Alcoholwet			
GPP = Gehandicapten Parkeerplaats			

[1] Vergunningen voor specifieke milieuactiviteiten zijn niet in bovenstaande overzichten opgenomen Deze activiteiten worden uitgevoerd door Omgevingsdienst IJmond. Dit geldt ook voor de sloopmeldingen. Omgevingsdienst IJmond heeft eigen jaarprogramma's en evaluaties. Deze gaan elk jaarlijks ter informatie naar de raad.

[2] De niet-wabo producten worden onder andere verleend op basis van de Algemene plaatselijke verordening (APV), de Drank- en horecawet/Alcoholwet, de Wet Kinderopvang de Wegenverkeerswet, de AMvB Brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen, de huisvestingsverordening, de leegstandwet, de winkeltijdenwet, de wet op de kansspelen en de marktverordening.

3.5.2 Toezicht en handhaving uren- en takenbesteding.

In het kader van de Wabo en de APV is eind 2018 de benodigde en beschikbare capaciteit in een model inzichtelijk gemaakt. Dit, om te prognosticeren op de 'lasten'. Met andere woorden: hoeveel capaciteit is er op basis van kengetallen nodig om het werk te verrichten en hoe zetten we die capaciteit idealiter in (vast, flexibel). In onderstaande tabel staan de uren verantwoord die zijn besteed aan toezicht en handhavingstaken.

Soort zaken	Gestarte zaken	Aantal uren	Afgesloten zaken	Aantal uren
(Voor)overleg monumenten	15	450	31	930
Aspectcontrole Bouw	66	462	70	490
Aspectcontrole Brand	2	14	2	14
Aspectcontrole Kinderopvang	1	7	0	0
Controle bij een evenement	19	95	28	140
Controle bouwfase plus opleveringscontrole	1215		1635	
Controle huisnummerbesluit	51	255	72	360
Controle melding brandveilig gebruik T&H	22	154	39	273
Beoordeling van brandveiligheidsdocumenten Team T&H	6	30	6	30
Incidentiele controle Bouw	4	28	7	49
Incidentiele controle Brand	3	21	2	14
Incidentiele controle Kinderopvang	1	7	5	35
Klacht/melding Bouw	455	2275	508	2540
Klacht/melding Brand	1	5	1	5
Klacht/melding Kinderopvang	0	0	0	0
Periodieke controle Brand (gebruiken we niet meer)				
Periodieke controle Brand VRK	75	525	95	665
Periodieke controle Brand VTH, Team T&H	0	0	0	0
Periodieke controle Kinderopvang	344	2408	346	2422
Projectcontrole Bouw	0	0	0	0
Projectcontrole Brand	1	7	5	35
Projectcontrole Brand, Woningbouw Cooperaties	0	0	0	0
Projectcontrole Kinderopvang	0	0	0	0
VRK Beoordeling van brandveiligheidsdocumenten	39	195	33	165
VRK Zelfcontrole Brandveiligheid waarbij geen overtredingen	245	245	251	251
DHW Adviezen	40	200	45	225
Controle huisvestingsverordening	79	553	0	0
Aanmelding AIRBNB	47	188	0	0
Aantal initiele deelzaken gesloten			1006	5030
Aantal initiele kap deelzaken gesloten			10	50
Aantal initiele deelzaken geopend	1052	5260		
Aantal initiele kap deelzaken geopend	8	40		
Subtotaal benodigd		**13424**		
Subtotaal geproduceerd				**13723**
PROJECTEN		400		400
Illegale bewoning Waarderpolder		1450		1450
Algemene ondermijning / Lelie / Woonfraude		1140		1140
Avond acties Lelie		200		200
Inspectie signaal projecten				
Energie transitie				
Duurzaamheid				
Erfgoed		200		200
AIRBNB		200		200
Totaal benodigd		**17014**		
Totaal geproduceerd				**17313**

3.5.3 Soorten toezicht.

Binnen de bebouwde omgeving te onderscheiden wij de volgende soorten van toezicht:

- Vergunningsgericht toezicht: toezicht op de verleende (bouw) vergunningen;
- Object gericht toezicht (v.b. monumenten, evenementen);
- Signaaltoezicht (toezicht naar aanleiding van klachten en meldingen);
- Gebiedsgericht toezicht/programmatisch toezicht (toezicht op wijkniveau naar aanleiding van bijvoorbeeld speerpunten);
- Doelgroepengericht toezicht (ook wel thema gericht toezicht: het toezicht op specifiek thema/ onderwerp/doelgroep).

Vergunningsgericht toezicht[3]

Bouwfase

Bij het toezicht in de bouwfase wordt het toezichtprotocol van de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland gehanteerd. De prioriteit ligt hier bij constructieve veiligheid en brandveiligheid. De bevindingen tijdens de controlebezoeken worden via de Squit2Go applicatie middels bezoekrapporten vastgelegd. Bij alle locaties vindt er toezicht plaats. Met uitzondering van de vergunningen voor bouwactiviteiten, met bouwsom kleiner dan €50.000,-.

In 2021 zijn er 1635 toezichtzaken in de bouwfase afgerond.

Controle brandveiligheid (Risico gestuurde controles, woongebouwen) projecten (geen speerpunt zijnde)

In 2021 zijn er 350 controles in het kader van de brandveiligheid uitgevoerd.

Controle bouwbesluit constructieve-/brandveiligheid van dakkapellen en doorbraken, mits geen monument.

In 2021 zijn er in totaal 933 omgevingsvergunningen afgegeven die onder deze categorie vallen. Bij deze vergunningen is geen controle uitgevoerd.

Controle op melding en vergunningsplicht brandveiligheid sec (niet naar aanleiding van andere controles).

In 2021 zijn er voor 12 locaties omgevingsvergunningen afgegeven voor de activiteit brandveiligheid. Er zijn in totaal 39 locaties waar een controle melding brandveilig gebruik is uitgevoerd.

Object gericht toezicht

Controles monumenten

Haarlem is een stad met rijke (bouwkundige) historie.
Een groot deel van het Haarlems erfgoed heeft een beschermde status gekregen. Dat zijn rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en 4 stadsgezichten.

In 2021 is er bij 15 locaties een vooroverleg gestart om goede afspraken te maken over de gewenste toekomstige werkzaamheden aan een monument.

Verder zijn er 55 toezichtzaken op een afgegeven omgevingsvergunning voor een monument afgerond.

Controle huisnummerbesluiten

In 2021 zijn in dit kader 72 locaties voor controle bezocht.

[3] *De controle op de omgevingsvergunningen met de activiteit brandveiligheid wordt in principe door de brandweer Kennemerland (VRK) uitgevoerd.*

Controle bouwbesluit op aspect toegankelijkheid
Dit onderdeel wordt al vanaf 2019 standaard meegenomen bij alle uit te voeren inspecties.

Evenementen
In Haarlem wordt in niet-coronatijden een groot aantal grote en kleinschalige evenementen georganiseerd. Voor grote evenementen geldt dat er altijd controle plaatsvindt. Het team Toezicht en Handhaving van de afdeling VTH levert een bijdrage in de overleggen in de aanloop naar het evenement. Ook vindt er een schouw plaats van de evenementenlocaties. Hierbij is er vooral aandacht voor bouwkundige en brandveiligheids-aspecten.
In 2021 heeft helaas een groot aantal evenementen, vanwege coronamaatregelen geen doorgang kunnen vinden.
In 2021 zijn er 28 toezichtzaken bij een evenement afgerond (2 grote en 26 kleine evenementen).

Kappen van een boom
Voor het kappen van een boom is meestal een omgevingsvergunning nodig. Dit is geregeld in de Bomenverordening van de gemeente Haarlem.

In 2021 zijn er 199 vergunningen voor het onderdeel kap aangevraagd. Bij 8 gevallen was er sprake van een herplantplicht. Het team Toezicht en Handhaving ziet erop toe dat deze herplantplicht wordt uitgevoerd. De vergunninghouder heeft 18 maanden de tijd om aan de herplantplicht te voldoen. In 2021 is er 10 keer aan deze herplantplicht voldaan. Het betreft hier dus vergunningen die ook reeds vóór 2021 zijn verleend.

<u>Signaaltoezicht</u>
In 2021 zijn er 402 klachten en meldingen in behandeling genomen door de afdeling VTH. De meeste klachten komen binnen via de afdeling KCC van de gemeente Haarlem. Het overgrote gedeelte van de klachten heeft betrekking op bouwwerkzaamheden in de onmiddellijke omgeving van de melder. Veelal is de klacht/melding terug te brengen tot de vraag of er wel de juiste vergunning is afgegeven voor de activiteiten die er plaatsvinden.

De toezichthouders nemen bij een klacht of melding contact op met de melder en beoordelen de situatie ter plaatse. Indien er sprake is van een overtreding wordt hiertegen opgetreden. In sommige gevallen kan dit via overleg worden opgelost. Als overleg niet toereikend blijkt te zijn dan wordt er indien er sprake is van een overtreding een handhavingstraject gestart. Dit kan leiden tot intensieve trajecten waarbij ook juridische capaciteit moet worden ingezet. Indien er een verzoek om handhaving wordt ingediend wordt hier standaard juridische capaciteit op ingezet.

In veel gevallen blijkt dat er achter het indienen van een klacht sprake is van andere conflicten tussen de omwonenden. Het weer met elkaar in gesprek brengen levert dan vaak een duurzamere oplossing.

In de afgelopen jaren is het aantal klachten en meldingen flink afgenomen. Kwamen er in 2019 nog 800 binnen. In 2020 was dit aantal verminderd naar 456 en in 2021 is het 402. De afname kan verklaard worden doordat tijdens de corona de inwoner van Haarlem zich wat coulanter opgesteld hebben naar hun medemens. Het is afwachten hoe het aantal klachten zich in 2022 gaat ontwikkelen.

<u>Gebiedsgericht toezicht</u>
In bepaalde gebieden in Haarlem is er gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak. De keuze voor deze aanpak heeft te maken met specifieke problemen of ontwikkelingen die er dan spelen. Hieronder een opsomming hiervan:

Project Lelie
Project Lelie heeft tot doel het projectgebied rondom de Schoterweg in Haarlem Noord te revitaliseren, het ondernemersklimaat te verbeteren en het creëren van een veilige(re) woon- en leefomgeving.

De uitvoering van project Lelie betekent dat over een langere periode een focus op het gebied rond de Schoterweg komt te liggen, die erop is gericht, dat malafide praktijken worden gesignaleerd en opgepakt en dat normconform-gedrag (zich houden aan wet- en regelgeving) wordt gestimuleerd. Dit doen we om een halt toe te roepen aan de huidige problematiek.

In het gebied rond de Schoterweg speelt een combinatie van problematiek. Deze problematiek heeft te maken met een mogelijk netwerk van malafide ondernemers. Zij zijn nadrukkelijk in deze buurt aanwezig en er zijn signalen van het structureel niet naleven van een breed scala aan wet- en regelgeving.

Te denken valt aan:
woonfraude (illegaal verblijf, onterecht niet of juist wel inschrijven in de Basis Registratie Personen, niet-gemelde kamergewijze verhuur en illegale verbouwingen), hennepteelt, drugshandel (in onder andere horecaondernemingen), witwassen, illegaal gokken (in horecaondernemingen) en belastingontduiking.
Daarnaast lijkt het alsof de veilige woon- en leefomgeving steeds meer onder druk komt te staan. Het gaat dan deels over: parkeeroverlast, afvalproblematiek, geluidsoverlast, achterstallig onderhoud, brandonveiligheid.

Vanuit de afdeling VTH wordt er dan met name gekeken op de brandveiligheid van de panden, achterstallig onderhoud, illegale verbouw en woonfraude.

De revitalisering is een doelstelling voor de langere termijn. Door het gebied meer te betrekken bij de omgeving en door een visie op het gebied te ontwikkelen en beleid te maken dat toekomstbestendig is kan de aan het begin van het project geconstateerde neerwaartse spiraal worden doorbroken.

In dit kader worden de taken van VTH in nauwe samenwerking met de veiligheidspartners uitgevoerd middels integrale handhavingsacties waarbij gezamenlijk met politie, belastingdienst en gemeente controle plaats gaat vinden. De controles enten zich op voertuigen, horecabedrijven en woningen waarbij direct gehandhaafd wordt bij het niet naleven van wet- en regelgeving.
Vanwege de maatregelen omtrent corona was het niet mogelijk om fysieke adrescontroles uit te voeren.

Project Wonen in de Waarderpolder
In 2021 zijn er geen controles meer uit gevoerd in verband de corona beperkingen.
Er is 1 locatie administratief afgehandeld. In 2021 hebben er geen in het oog springende zaken met betrekking tot detailhandel in de Waarderpolder plaatsgevonden.

Project Woonwagenlocaties
Op de woonboten locatie ‘ Waarderhaven’ komt de inspecteur van dit gebied periodiek om te kijken of er nog zaken spelen.
De afdeling is betrokken bij het opstellen van een actieplan woonwagen locaties. Hiervoor worden alle woonwagen locaties geïnventariseerd. Na elke inventarisatie wordt er gekeken wat er moet gebeuren om de locatie terug te brengen naar een genormaliseerde situatie. Indien mogelijk zal dit

in samenwerking gaan met de bewoners. Als dit niet mogelijk is zal er een handhavingstraject ingezet worden. Het project heeft vertraging opgelopen. De inventarisatie van de locaties is gestart in het vierde kwartaal van 2021 en zal dan ook een verdere doorloop hebben in 2022.

Westelijk tuinbouwgebied
Ook in 2021 is er binnen dit gebied projectmatig gehandhaafd. Het jaarlijks overleg met de stichting Westelijk Tuinbouwgebied heeft plaatsgevonden. Hierin zijn diverse locaties besproken. Mede naar aanleiding van deze overleggen hiervan zijn er diverse locaties gecontroleerd, afspraken gemaakt en is er indien nodig handhavend opgetreden. Bij sommige van deze locaties loopt nog een juridische procedure. En moet er nog een uitspraak komen van de bezwaarschriftencommissie en/of de rechtbank.
Het handhavend optreden heeft geleid tot het afbreken van diverse bouwwerken.

Thema gericht toezicht

Actuele landelijke thema's
Breedplaatvloeren
Naar aanleiding van de instorting van een in aanbouw zijnde parkeergarage bij het vliegveld Eindhoven heeft de minister een protocol laten opstellen waarmee gebouweigenaren hun gebouw moeten laten controleren. Voor de gemeente ligt er een taak om erop toe te zien dat de eigenaren van de betreffende gebouwen daadwerkelijk onderzoek uitvoeren.
De afdeling VTH heeft hiervoor in 2017 een projectteam geformeerd. Dit team is een uitvoerig onderzoek naar alle verleende bouwvergunningen gestart.

Er stonden nog 2 actie open en dit betrof het beoordelen van de rapportages die begin 2021 gemaakt zijn door Pieters Bouwtechniek over de vloeren van het Patronaat en het CIOS. Deze rapportages zijn in februari 2021 ontvangen en daaruit bleek dat er geen aanvullende maatregelen nodig waren. Hiermee is dit thema gerichte toezicht Breedplaatvloeren afgerond.

Doorgestorte betonvloeren bij galerijflats
16 panden die binnen de onderzoek criteria vielen zijn aangeschreven. Hiervan zijn 14 panden inmiddels akkoord bevonden.
Bij één pand moeten nog verstevigingen worden uitgevoerd en dient dit middels een certificaat te worden aangetoond. Bij een andere locatie zijn de benodigde (herstel) werkzaamheden gestart in het 3e kwartaal van 2021. Het project zal dus in 2022 worden gecontinueerd.

Bestuurlijke prioriteiten

AirBnB

Er zijn dit jaar tientallen handhavingstrajecten gestart, om verhuur in strijd met de regels voor vakantieverhuur te beëindigen, of de verhuur aan de regels te laten voldoen. Meestal is een waarschuwing of vooraankondiging voldoende. In een aantal gevallen is een traject last onder dwangsom gestart. De juristen beantwoorden vragen van inwoners, ondernemer en collega's over het onderwerp vakantieverhuur. Zij hebben wekelijks overleg met de toezichthouder over de lopende zaken en dragen zorg voor de handhavingstrajecten.

Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Huisvestingsverordening in werking, waarin de registratieplicht en meldplicht uit de Wet toeristische verhuur woonruimte zijn verwerkt. De registratieplicht treedt gelijk in werking (Haarlem wordt 1 januari aangesloten op het systeem), de meldplicht op een later moment in 2022 (systeem is nog niet gereed). De juristen zijn hier in een adviserende rol actief bij betrokken. De coördinatie voor invoering van deze regelingen ligt bij de afdeling Wonen. Daarnaast zijn de juristen betrokken bij het overleg met AirBnB naar aanleiding van het invoeren van deze systemen. In 2022 zullen de juristen, samen met de toezichthouder, specifiek gaan handhaven op het ontbreken van registratienummers in advertenties en het niet van tevoren melden van nachten verhuur.

Bestuurlijke boete kinderopvang en controles

In 2021 zijn er bij 174 locaties voor kinderopvang door de GGD (behorende bij de VRK) namens de gemeente-inspecties uitgevoerd. Ook in 2021 is de kinderopvang tijdelijk gesloten geweest, als gevolg van de coronamaatregelen. Dit heeft ook consequenties gehad voor het toezicht op de kinderopvang. Tijdens de sluiting van de kinderopvang hebben er dan ook geen inspecties plaatsgevonden. Wel heeft de GGD contact gehouden met alle locaties, zodat als er vragen waren de GGD deze kon beantwoorden.

Vanwege corona is de Inspectie van het Onderwijs wat later dan anders met de mededeling of Haarlem de A-status behoudt, die zij al langere tijd heeft. Dit wordt in de loop van 2022 bekend gemaakt. De A-status betekent dat de wettelijke taken adequaat worden uitgevoerd.

Handhaving horecabestemming

Het college heeft in september 2017 de Handhavingsstrategie Openbare Inrichtingen Haarlem vastgesteld (kenmerk 2017/265259). In deze handhavingsstrategie is aangegeven dat het toezicht en handhaving van de juiste exploitatie vorm van een horecagelegenheid in relatie tot de geldende bestemming in het bestemmingsplan, een van de prioriteiten van het College is. Het toezicht vindt ook plaats via het team Integrale Handhaving.

Door de Corona maatregelen is de horeca in Haarlem maar beperkt geopend geweest in 2021. Er heeft daarom in 2021 geen handhaving op dit taakonderdeel plaatsgevonden.

Zonnepanelen op monumenten en beschermde stadsgezichten

We merken dat tegenwoordig ook eigenaren van monumenten en eigenaren van panden in beschermd stads-, of dorpsgezicht, interesse hebben in het plaatsen van zonnepanelen. Dit gebruik maken van zonne-energie wil de gemeente zeker ook stimuleren.
In 2021 is beleid opgesteld, waarbij gebruik wordt gemaakt van een kansenkaart. Deze biedt inzicht in welke gevallen zonnepanelen al dan niet zijn toegestaan op monumenten of binnen de beschermde stadsgezichten en in welke gevallen er maatwerk nodig is.
Eind 2021 is dit voorgenomen beleid de inspraak ingegaan. Het zal begin 2022 worden vastgesteld.

3.5.4 Bezwaar en beroepszaken betrekking hebbend op VTH-onderwerpen

Het behandelen van vergunningen, ontheffingen en meldingen en de afgifte ervan staan open voor bezwaar en beroepsprocedures. De toezichthouders en juristen die bij de afdeling werkzaam zijn hebben de bezwaar- en beroepszaken die betrekking hebben op de behandeling van vergunningsaanvragen en het toezicht op bouwwerkzaamheden e.d. opgepakt.

Onderwerp	Herroepen	In stand gebleven	Niet ontvankelijk	TOTAAL
Omgevingsvergunning	38	182	22	242
Plaatsing afvalcontainers	10	103	6	119
Handhaving	8	52	7	67[4]
Parkeervergunningen	3	18	3	24
Huisvestingsverordening	2	18	1	21
APV-vergunningen	0	14	0	14
Gehandicaptenparkeerplaats of Gehandicaptenparkeerkaart	1	3	0	4

NB: bovenstaande tabel betreft de verantwoording over 2020, die is opgeleverd in juni 2021.

In totaal zijn er dus 444 bezwaar en beroepzaken in 2020 behandeld. Hiervan zijn er 56 herroepen. Dit betekent dat de indicator: "***Minimaal 95% van de afgegeven handhavingsbeschikkingen in stand blijft in een eventuele bezwaar- of beroepsprocedure***" met het percentage van 87% niet gehaald is.

3.5.5 Aandachtspunten

In het jaarlijkse uitvoeringsprogramma VTH voor de afdeling wordt geconstateerd dat er nog steeds meer wensen/eisen zijn dan die met de beschikbare capaciteit uitgevoerd kan worden. Dat maakt de prioritering in relatie tot de gewenste aanpak zeer belangrijk. Op basis van de ingeschatte risico's (veiligheid, leefbaarheid, behoud van de historische binnenstad en beëindigen ondermijning) wordt een inschatting gemaakt van de (benodigde) inzet van de medewerkers en de verwachte activiteiten.
Uit het hiervoor opgestelde model blijkt of in 2021 de goede dingen zijn gedaan, of zij goed zijn gedaan, welke zaken er zijn blijven liggen, en waar we omissies zien die in het plan van volgend jaar aanpassing behoeven. Op basis van deze evaluatie wordt een voorstel voor het uitvoeringsprogramma van 2022 opgesteld, dat in 2022 aan het college wordt voorgelegd en ter kennisname aan de raad wordt gestuurd.

De eerste bevindingen op basis van het model zijn, dat door het aantrekken van de bouw duidelijk andere belangrijke zaken genoodzaakt zijn te blijven liggen; keuzes in taken moeten immers toch worden gemaakt.

Gedacht moet worden aan:
Een ruime achterstand bij de brandveiligheidscontroles bij bestaande bouw, zoals bijvoorbeeld woongebouwen. Dit betreffen vooral de controles die worden uitgevoerd binnen de gebruiksfase van een pand. Immers, dat werk 'kan altijd morgen ook nog'.

Zoals al eerder is opgemerkt komen er de laatste tijd steeds meer en zelfs omvangrijke taken naar de afdeling toe, waarover bepaald moet worden welke capaciteit daarvoor nodig is en of dit, zowel kwalitatief als kwantitatief binnen de bestaande capaciteit past, of niet. En belangrijker: wat betekent dit voor de praktijk (wat doen we wel, wat doen we incidenteel, piepsysteem, en

[4] *waarvan rond de 20 zaken betrekking hebben op de afdeling VTH.*

misschien ook op onderdelen wat doen we niet). Eén en ander zal worden voorgelegd aan het bestuur in het in basis consoliderend uitvoeringsprogramma 2022.

Hoewel corona aan het uitdoven is heeft het nog steeds veel invloed op ons werk. Door corona is veel van ons werk veranderd. Maar ook is het thuiswerken niet ideaal. Aannemelijk wordt dat in 2022 minder last wordt ervaren van deze factor, maar het is realistisch te verwachten dat ook in 2022 corona het werk nog wel tijdelijk negatief blijft beïnvloeden.

4. Deel 2: Uitvoeringsprogramma 2022.

4.1 Inleiding en samenvatting

Met de vaststelling van dit "Uitvoeringsprogramma 2022 en Evaluatie 2021 VTH Omgevingsrecht Haarlem", in combinatie met de bijgevoegde risico-inventarisatie, wordt uitvoering gegeven aan het vereiste op grond van artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht (Bor).

Het uitvoeringsprogramma is de jaarlijkse uitwerking van het Haarlemse VTH- (Vergunningen, Toezicht en Handhaving) beleid, zoals dat op hoofdlijnen is vastgelegd in het *Beleidsprogramma VTH 2019 e.v.*

In het *Beleidsprogramma VTH 2019 e.v*. zijn de volgende hoofdthema's opgenomen:
- Veiligheid;
- Behoud historische waarden en erfgoed;
- Duurzaamheid;
- Gezondheid;
- Voorkomen ondermijning.

Het Uitvoeringsprogramma VTH Omgevingsrecht 2022 is voor het college een instrument om de reguliere taken en de speerpunten in het werk voor het jaar 2022 vast te leggen en aan te geven welke capaciteit en financiële middelen daarvoor nodig zijn.

Conform artikel 7.3 Besluit omgevingsrecht wordt dit uitvoeringsprogramma na vaststelling door het college toegezonden aan de raad en de provincie.

4.2 De werkdruk ontstaan door krapte op de arbeidsmarkt

De grote hoeveelheid werk, in relatie tot de krapte op de arbeidsmarkt voor gekwalificeerd personeel leidt ertoe dat ook in 2022 keuzes gemaakt moeten worden.

Duidelijk is dat het met de beschikbare formatie in 2021 niet is gelukt om alle geplande werkzaamheden voor 2021 (tijdig) uit te voeren. Dit komt door de extra taken die de afdeling er inmiddels bij heeft gekregen, maar ook aan de krapte op de arbeidsmarkt.

Aan de hand van de bijgevoegde risicoanalyse VTH is af te leiden dat de afdeling VTH voor 2022 onvoldoende capaciteit heeft in relatie tot de hoeveelheid werk. Voor de VTH-werkzaamheden moeten in deze drukke tijd beslissende keuzes worden gemaakt: of er moet voldoende (tijdelijk)

personeel bij komen, of bepaalde taken kunnen niet worden uitgevoerd, dan wel creatieve oplossingen bedacht worden.

In 2022 wordt getracht het aantal van rechtswege vergunningen, ten opzichte van 2021, flink te verlagen. Het uit te werken idee betreft dat tijdelijk een aantal eenvoudige vergunningen in concept voorbereid wordt door een marktpartij. Daarbij gaat het om dakkapellen, en dakopbouwen die passen binnen het bestemmingsplan (tenzij er sprake is van een monument of een orde-2 pand of een pand in het beschermd stadsgezicht). Uiteraard blijven de aanvragen bij binnenkomst door onszelf worden getoetst op de risicozwaarte. Daarbij houden wij aan dat de aspecten bouw- en brandveiligheid, binnen de keuzes die gemaakt moeten worden, de hoogste prioriteit hebben.

NB: bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt de lex silencio positivo, wat betekent dat vanaf die datum geen vergunningen van rechtswege kunnen ontstaan. Dat betekent niet dat de voor de vergunningen geldende wettelijke afdoeningstermijnen genegeerd kunnen worden. De aanvrager krijgt voldoende rechtsmiddelen in handen om op te komen tegen overschrijding van de wettelijk gestelde termijnen. Wij blijven dus inzetten op ons streven om minimaal 98% van de aanvragen, tijdig af te handelen.

4.3 Nieuw Beleidskader VTH.

In het Uitvoeringsprogramma 2021 is aangekondigd dat er in 2021 een nieuw Beleidskader VTH zou worden opgesteld. De reden hiervoor was de aangekondigde inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) per 1-1-2022. Inmiddels is bekend dat de inwerkingtreding van beide wetten weer is doorgeschoven, nu naar 1-1-2023. Daarom wordt in 2022 een nieuw Beleidskader VTH opgesteld voor de periode 2023-2027.

In 2021 is de Omgevingsvisie Haarlem vastgesteld. Tevens is de startnotitie voor het Omgevingsplan voor Haarlem vastgesteld. De omgevingsvisie geeft op hoofdlijnen inzicht in hoe de stad zich in de toekomst wenst te ontwikkelen. Het uitwerken van de Omgevingsvisie wordt gefaseerd uitgevoerd. De Omgevingsvisie kijkt namelijk ver vooruit, tot 2045, en wordt van tijd tot tijd geactualiseerd.
Mede op basis van de concrete plannen die uit de visie voortkomen, kan worden ingeschat hoeveel capaciteit er voor de uitvoering van de VTH-taken nodig is in de komende jaren.

Daarnaast wordt met de omgevingsdienst IJmond bekeken of het mogelijk is om het beleidskader VTH 2023-2027 samen met VTH vorm te geven. Door milieu en bouwen met elkaar te verbinden krijgt het beleidskader VTH integraal vorm. Door de krachten te bundelen is de verwachting dat beide partijen minder tijd nodig hebben om het beleid geactualiseerd te krijgen.

4.4 Speerpunten 2022

Naast de reguliere going-on concern taken als vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn er ook andere zaken die de aandacht vragen. Het gaat om actuele onderwerpen waar afdeling VTH inzet op pleegt.
Voor 2022 wordt (mede op basis van onze ervaringen uit het vorig jaar) de focus op een aantal urgente zaken gelegd, te weten:

- Het op peil krijgen van het aantal vergunningverleners (zowel vast, als binnen de flexibele schil);
- Gevolgen Omgevingsvisie en Omgevingsplan voor VTH in 2022;

  - Werkprocessen op orde voor naadloze aansluiting op de Omgevingswet voor vergunningverlening;
  - Werkprocessen op orde voor naadloze aansluiting op Wet Kwaliteitsborging voor toezicht;
- Het implementeren van een nieuw zaaksysteem (Powerbrowser);
- Medewerkers trainen in de hier bovenstaande nieuwe wet- en regelgeving en nieuwe softwareapplicaties;
- Het opstellen van een nieuw Beleidsplan VTH Omgevingsrecht 2023-2027;
- Vaststellen nieuwe Verordening Adviescommissie Omgevingskwaliteit en benoeming leden;
- Bijdrage leveren aan de nieuwe legesverordening in verband met wijzigingen als gevolg van de Omgevingswet;
- Vaststellen nieuwe verordening VTH (terminologie en verwijzing naar wetsartikelen aanpassen aan Omgevingswet).

Het gaat hierbij om werkzaamheden die per se in 2022 moeten worden opgepakt/gecontinueerd. Er is daardoor geen ruimte voor extra aandachtspunten in dit jaar.

5. Uitvoeringsbeleid

5.1 De stad Haarlem, ligging en omgevingskenmerken.

De gemeente Haarlem is de hoofdstad van de provincie Noord-Holland, heeft meer dan 160.000 inwoners en is na Amsterdam de grootste stad van Noord-Holland. Haarlem maakt deel uit van de Metropoolregio Amsterdam en ligt in de regio Zuid-Kennemerland. Haarlem ligt in de noordvleugel van de Randstad, met ten oosten Amsterdam en Schiphol en ten noorden de havens van IJmuiden.

De oppervlakte van de gemeente Haarlem is 32 km2. De gemeente kent, met 5.572 inwoners per km2, na Den Haag en Leiden de hoogste bevolkingsdichtheid van Nederland. Haarlem grenst aan vijf andere gemeenten. Haarlem bestaat uit vijf stadsdelen met ieder hun eigen dynamiek: Centrum, Zuid-West, Oost, Noord en Schalkwijk. Deze stadsdelen zijn weer onderverdeeld in 21 wijken.

Haarlem ligt op een oude afgegraven strandwal ten westen van de rivier het Spaarne. De oude binnenstad is aangemerkt als een beschermd stadsgezicht, dat zich kenmerkt door vele monumenten bijvoorbeeld de hofjes uit de 12e tot 19e eeuw. Daarnaast zijn er nog het beschermd dorpsgezicht van Spaarndam en de beschermde stadsgezichten Haarlem-Zuid en Haarlem-Noord. Binnen de gemeente zijn verder meer dan 2000 adressen aangewezen als gemeentelijk monument. De Haarlemmerhout is het oudste stadsbos van Nederland en ligt aan de rand van Haarlem. De Stelling van Amsterdam is UNESCO werelderfgoed en ligt ten oosten van Haarlem".

Het centrum van de stad heeft veel winkels en horeca. In het stadsdeel Schalkwijk is er relatief veel hoogbouw. Haarlem heeft een goede positie voor creatieve, dienstverlenende en kennisintensieve bedrijven. De industrie en kennisintensieve werkfuncties zijn vooral geconcentreerd aan de oostkant van de stad (Waarderpolder).

Haarlem kent relatief weinig agrarische activiteit.

Wat betreft verkeer en vervoer liggen er rond Haarlem meerdere rijks- en provinciale wegen waaronder de A9, A200 en A208. Vanaf station Haarlem zijn er intercity verbindingen in vier richtingen (Amsterdam, Alkmaar, Leiden en Zandvoort aan Zee).

5.2 Nieuwe ontwikkelingen binnen het fysiek domein die op de stad afkomen

Een aantal zaken heeft de komende periode een grote impact op de stad en dus ook op het bestuur en het ambtelijk apparaat:

Omgevingswet:
De Omgevingswet bundelt veel ruimtelijke ordeningsregels, waarmee het makkelijker moet worden om projecten te ontwikkelen. De inwerkingtreding van de Omgevingswet staat nu gepland voor 1 januari 2023. De Omgevingsvisie voor Haarlem is eind 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze Omgevingsvisie vormt de basis voor het nieuwe Omgevingsplan voor Haarlem;

- De implementatie van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouw, heeft gevolgen voor de werkprocessen binnen het fysieke domein en vraagt om ingrijpende aanpassingen op ICT-gebied;
- Een aantal Haarlemse verordeningen moet in 2022 worden aangepast aan de nieuwe regelgeving;

Thema's Omgevingsvisie
De gemeente noemt in haar Omgevingsvisie, naast de grote bouwopgave en alles wat daar mee samenhangt haar andere ambities voor de komende tijd, te weten:

- Een klimaatbestendig Haarlem
- Een energieneutraal Haarlem
- Het versterken van het sociaal weefsel
- Het versterken van Haarlem als aantrekkelijke woon- én werkstad
- Een gezond en veilig Haarlem
- Een bereikbare stad met robuuste netwerken.

Wkb:
De Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) treedt gelijktijdig met de Omgevingswet in werking. Dit betekent dus dat per 1-1-2023 en deel van de werkzaamheden voor de (bouw-) vergunningen vervalt door de overdracht aan gecertificeerde bedrijven. Dit leidt op korte termijn niet tot een afname in het werk bij het team Toezicht leiden. De wet wordt namelijk gefaseerd ingevoerd. Als eerste gaat deze gelden voor bouwwerken in de gevolgklasse 1. Gevolgklasse 1 is een segment waar nu al het minste werk in zit in Haarlem. Het gaat daarbij in Haarlem vooral om verbouw van woningen. De nieuwbouwprojecten die in Haarlem in uitvoering zijn en komen, vallen onder de gevolgklasse 2 en 3. Deze gevolgklassen gaan pas over een aantal jaren over naar de gecertificeerde bedrijven (kwaliteitsborgers).

Woningbouw en evenwichtige groei:
De Haarlemse woningbouwopgave kan niet los worden gezien van de opgave van de Metropool Regio Amsterdam (MRA). De MRA heeft een aantal zogenaamde sleutelgebieden benoemd waar de gebiedsontwikkelingen zo groot en complex zijn dat ze samen met Rijk en regio moeten worden opgepakt. De Haarlemse binnenstedelijke verdichtingsopgave is als een van de MRA-sleutelgebieden aangemerkt. Per sleutelgebied worden fasering, kansen, opgaven en knelpunten bepaald. Haarlem kent een ambitieus en integraal woningbouwprogramma dat de stad mooier moet maken. De visies voor de zeven geselecteerde ontwikkelzones zijn al door de raad vastgesteld. De gemeente werkt de komende jaren aan de invulling en uitvoering van de ontwikkelzones en aan versnelling van de realisatie van de woningbouwopgave zoals omschreven in het ‘Actieplan versnellen woningbouw’. Dit doet de gemeente in samenwerking met partners en belanghebbenden, zoals ontwikkelaars, corporaties, andere initiatiefnemers, bewoners van en ondernemers in de zones. Daarbij geldt een aantal randvoorwaarden zoals behoud van stedelijke

kwaliteit, voorzien in de vraag naar betaalbare woningen, meegroeien van werkgelegenheid, voldoende voorzieningen en het benutten van kansen voor duurzaamheid.
Haarlem wil 10.000 extra woningen (laten) bouwen, waarvan rond de 4000 in de sociale sector. Deze grote opgave "samen anders" betekent dan ook iets voor de capaciteitsvraag bij de afdeling VTH.

Mobiliteit en bereikbaarheid:
De woningbouwopgave brengt tevens een grote opgave voor mobiliteit en bereikbaarheid met zich. Eigenaren in de ontwikkelzones zijn inmiddels projecten gestart om ontwikkelingen te realiseren. Voor de zones Oostpoort, Europaweg en Zuidwest is zonemanagement ingevoerd en zijn de visies uitgewerkt in drie rekenmodellen (businesscases) die ook zijn gebruikt voor het indienen van de impulsaanvragen (subsidies). Voor de Europawegzone is in 2021 door het rijk al een bijdrage toegekend. De woningbouwopgave concentreert zich in Haarlem op de bestaande stad. Het is vooral een inbreidingsopgave: verdichting, sloop-nieuwbouw, renovatie, woningsplitsing en transformatie. Dit is doorgaans complexer en duurder en bij sociale huur is de maximale huurprijs bovendien niet kostendekkend voor de bouw (een publiek onrendabele top).

Om de stad leefbaar en gezond te houden wordt er nagedacht over het terugdringen van het aantal auto's in de stad, een maximumsnelheid van 30 km per uur, verbetering van de openbaarvervoer mogelijkheden en gefaseerde invoer van gereguleerd parkeren. Zie hiervoor het Mobiliteitsbeleid Haarlem 2040 (Raadsstuk met kenmerk 2021/313959 vastgesteld op 23 september 2021).

Economie
In de afgelopen jaren is het aantal banen in Haarlem gegroeid. Vanuit economisch oogpunt ligt de focus in de komende jaren op drie thema's:
- Ruimtegebrek voor bedrijven (ook in relatie met de groei van het aantal woningen);
- Mismatch op de arbeidsmarkt (het aanbod en de vraag sluiten niet overal genoeg aan, mede in verband met de snelle technische (ICT) ontwikkelingen.
- De Economische Visie Haarlem bevat een uitvoeringsplan om aan deze problemen het hoofd te bieden.

Verduurzaming en circulaire economie
De ambitie om Haarlem duurzaam en klimaatbestendig te maken, blijft onverminderd groot. Nu de energietransitie, klimaatadaptatie en verduurzaming in het beleid van de gemeente een plek hebben gekregen, worden duidelijke stappen gezet, zoals de oprichting van een warmtebedrijf en de zon- en windprojecten. Naast deze specifieke duurzaamheidsprojecten wordt versterkt gestreefd naar integrale inbedding van duurzaamheid in de integrale en sectorale beleidsproducten en in integrale uitvoeringsprojecten. Capaciteit is vooral nodig voor grotere projecten op het gebied van duurzaamheid, energietransitie en circulaire economie in stad en regio. Ook is er bijvoorbeeld regelmatig contact tussen omgevingsdienst IJmond en de gemeente over het op de juiste wijze afvoeren van sloopafval.

5.3 Meer afstemming tussen afdelingen in het fysieke domein.

Om de vele opgaven in het fysieke domein goed te kunnen waarmaken, is voor een slimmere werkwijze gekozen waardoor binnen het fysiek domein - werk en capaciteit - beter en in een vroeger stadium op elkaar worden afgestemd. Er wordt ingezet op kortere lijnen en intensievere afstemming tussen de beleidsafdelingen en de uitvoerende afdelingen. Er zijn per grotere opgave zogenoemde Dedicated teams (DET's) ingesteld. Doordat in een DET[5] een multidisciplinaire werkwijze en helder belegde resultaat verantwoordelijkheid vastgelegd wordt, draagt dit effectief bij aan de verwezenlijking van de bestuurlijke ambities van het college.

5.4 Ambities VTH Haarlem algemeen

Afdeling VTH zet in op de volgende ambities:

- Het minimale kwaliteitsniveau van de uitvoering van de VTH-taken is vastgelegd en geborgd;
- De gemeente Haarlem is een sterke en betrouwbare partner in de keten van vergunningverlening, toezicht en handhaving;
- De gemeente werkt continu aan de verbetering van haar dienstverlening (eind 2020 is de gemeente-brede Dienstverleningsvisie opnieuw vastgesteld);
- De eigen verantwoordelijkheid en betrokkenheid van burgers en bedrijven bij het oplossen van vraagstukken in de stad wordt gestimuleerd;
- De aanpak van problemen en vraagstukken wordt zoveel mogelijk informatie gestuurd en integraal opgepakt.

6. Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving in 2022

6.1 Wettelijke basis

Het is een wettelijke verplichting (vastgelegd in het Besluit Omgevingsrecht) om een VTH-uitvoerings- en handhavingsstrategie vast te stellen.

Met het vaststellen van de Verordening VTH[6]* in 2017 en het daaruit voortvloeiende, thans vigerende Beleidsprogramma 2019 e.v. heeft Haarlem de kaders gesteld voor het bevorderen, beoordelen en borgen van de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht.

[5] Een dedicated team (DET) is een groep medewerkers die gezamenlijk aan een multidisciplinaire opgave voor Haarlem werkt, een opgave die minimaal zonaal qua schaal is (ontwikkeldomein) of stedelijk kaderstellend (beleidsmatig), waarbij de inzet van capaciteit wordt gegarandeerd en de werkzaamheden in het kader van de opgave altijd prioriteit krijgen in het totale werkportfolio. Een dedicated team is het hoogste niveau van een tijdelijke projectorganisatie en in de meeste gevallen meerjarig.

[6] deze verordening wordt in 2022 vervangen in verband met de nieuwe regelgeving (Omgevingswet) per 1-1-2023.

6.2 Reikwijdte werkzaamheden

In het hier voorliggende uitvoeringsprogramma is vastgelegd welke vergunnings-, toezichts- en handhavingstaken in 2022 worden uitgevoerd en welke capaciteit wordt ingezet om de gewenste resultaten te bereiken.

Dit document gaat over de activiteiten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Dat zijn dus die VTH-taken die voortvloeien uit wet- en regelgeving op het gebied van milieu, bouwen, ruimtelijke ordening, brandveiligheid, de Alcoholwet, delen van de APV, de Huisvestingsverordening, parkeren en kinderopvang.
Niet al deze taken voert de gemeente zelf uit. Het regionale informatie en expertisecentrum (RIEC) is een belangrijke partner bij de inspanningen om fraude en ondermijning te bestrijden die raken aan het werkterrein van VTH. De Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) verricht de uitvoerende milieutaken en de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) verricht een deel van de taken op het gebied van brandveiligheid en kinderopvang. De resultaten van hun werkzaamheden zijn van invloed op de gewenste resultaten in de leefomgeving van de gemeente waar dit uitvoeringsprogramma over gaat, maar ze worden apart aan de raad ter vaststelling of kennisgeving toegezonden.

De taken op het gebied van 'veiligheid en handhaving in de openbare ruimte' vallen buiten het onderwerp van dit uitvoeringsprogramma. Deze werkzaamheden worden jaarlijks verwoord in een apart actieprogramma Integrale Veiligheid en Handhaving van de afdeling Veiligheid en Handhaving Dit plan wordt jaarlijks opgesteld en vastgesteld door het college van B&W. Het actieprogramma voor 2022 op 18 januari 2022 vastgesteld (kenmerk 2022/20915). Uiteraard worden de beide programma´s op elkaar afgestemd voor zover er overlap is op onderwerpen (zoals bijvoorbeeld bij het project Lelie en de inspecties woonwagenlocaties).

De verantwoording van de resultaten op het werkveld VTH over het vorig jaar zijn terug te vinden in hoofdstuk 3 Terugblik VTH uitvoering 2021.

6.3 Geldende regelgeving als basis voor de uit te voeren taken

De vergunningverlening, het toezicht en de beginselplicht tot handhaving is voor de gemeenten vastgelegd in een aantal wetten en regels. Daarbij moet worden voldaan aan door het Rijk vastgestelde minimale kwaliteitscriteria (nu: versie 2.2).

De gemeenten hebben de vrijheid om bij de uitvoering van hun taken zelf een prioritering aan te brengen. De wetten en regels waarop het VTH-beleid is gebaseerd, zijn tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet onder andere de:

- Wet Ruimtelijke Ordening*
- Erfgoedwet*
- Wet milieubeheer* en algemene regels: algemene milieuregels voor bedrijven en regels op het gebied van afvalstoffen;
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo)*;
- Wet Natuurbescherming*;
- Woningwet en het Bouwbesluit*;
- Huisvestingswet, de Alcoholwet en de Wet op de Kansspelen;
- Verordeningen, waaronder de Algemene plaatselijke verordening (hierna: APV* en de Verordening Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (hierna: Verordening VTH)*, de huisvestingsverordening* en de parkeerverordening*);

*Wetten aangemerkt met een * gaan geheel of gedeeltelijk op in de Omgevingswet.*

Algemene uitgangspunten in de werkwijze
Algemene uitgangspunten in de werkwijze van de gemeente bij de uitvoering van VTH-taken.
Wij hanteren in Haarlem bij onze VTH-werkzaamheden de volgende algemene uitgangspunten:

- Gelijke gevallen worden gelijk behandeld;
- De eigen verantwoordelijkheid van burgers, bedrijven en instellingen staat voorop;
- Het toezicht en de handhaving vinden in redelijkheid, dat wil zeggen proportioneel, plaats;
- Er is een goede informatie-uitwisseling en samenwerking met in- en externe partners;
- Er wordt in begrijpelijke taal en eenduidig naar de burgers gecommuniceerd;
- Bij de prioritering van inzet van middelen wordt rekening gehouden met de grootste risico's: bescherming van de volksgezondheid en de veiligheid staan daarbij voorop;
- Overtredingen die niet op initiatief van de overtreder zelf worden beëindigd, worden met bestuurlijke middelen aangepakt;
- Als een bestuursrechtelijke procedure wordt gestart, moet deze ook worden afgemaakt (dit draagt bij aan de bestuurlijke geloofwaardigheid);
- Vergunningen worden tijdig verleend;
- Ketenaanpak en integrale aanpak zijn vereist;
- Het algemeen belang versus privaat belang wordt zorgvuldig afgewogen in ieder proces;
- De kennis en kunde van de medewerkers zijn op adequaat niveau conform de geldende kwaliteitseisen VTH.

6.4 Beleidscyclus

Door middel van de zogenoemde “Big 8” feedbackcyclus monitoren we permanent of we de juiste dingen doen en of we die dingen ook goed doen. Dit zowel op de korte als op de lange termijn. Jaarlijks houden we zo zicht op het proces, evalueren we de voortgang en stellen zo nodig de processen bij (afgeronde, aangepaste of nieuwe processen). Ook krijgen we zo in beeld of onze inspanningen daadwerkelijk bijdragen aan het behalen van onze gestelde doelen voor toezicht en handhaving.
Binnen het continu leren en verbeteren, toepassen van de ISO-systematiek en de ‘BIG 8’-systematiek zal ook in 2022 gewerkt worden aan:

- de informatievoorziening, met als doel de monitoring, evaluatie en verslaglegging verder te verbeteren.
- het benoemen en vaststellen van prestatie indicatoren waarmee die monitoring en evaluatie van de productie en projecten doelgerichter kan plaatsvinden (dit is door capaciteitsgebrek in de voorgaande jaren nog niet volledig gelukt, in 2022 willen we dit verder vormgeven).

afbeelding: beleidscyclus VTH

6.5 Aanpassingen in wet- en regelgeving

Omgevingswet en Wkb.
De Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen zullen, voor zover nu bekend, per 1 januari 2023 in werking treden. De nieuwe werkprocessen hiervoor staan inmiddels zo goed als klaar. Ten opzichte van de aanvraag om de omgevingsvergunning waarbij de bouwtechnische- en de bestemmingsplanaspecten in één en dezelfde vergunning worden afgehandeld, vindt er in het nieuwe stelsel een knip plaats tussen enerzijds de bouwactiviteit en anderzijds de omgevingsplanactiviteit (zie afbeelding hieronder).

Op grond van de Wkb verandert het *vergunningentraject* voor de bouwactiviteiten in de komende jaren stapsgewijs (gefaseerde invoering gevolgklassen 1, 2 en 3).

Voorbereiding binnen de organisatie: Dedicated team Omgevingswet.
Er is eind 2020, onder leiding van het Netwerkteam Fysiek Domein gestart met een Dedicated team Omgevingswet (DETO), waarin medewerkers vanuit alle betrokken disciplines binnen de organisatie met elkaar samenwerken om een succes te maken van de overgang naar Omgevingswet in Haarlem.
In de aanloop naar deze wet wordt al geëxperimenteerd met het betrekken van burgers en bedrijven bij nieuwe initiatieven en manieren om tot snellere vergunningverlening te komen. Dit laatste zal leiden tot meer overleg in het voortraject (voorafgaand aan de vergunningsaanvraag). De ervaring moet leren in hoeverre de intensivering van dit vooroverleg leidt tot een toename van werk bij de afdeling VTH. Het kan er ook toe leiden dat er een verschuiving van de werkzaamheden in het proces vergunningaanvragen moet plaatsvinden. De aanvragen moeten immers in beginsel bij de inwerking treden van de Omgevingswet binnen 8 weken worden vergund of geweigerd. Dit jaar moet in beeld worden gebracht of dit gevolgen heeft voor de benodigde formatie.

Haarlem is al enige tijd bezig met een pilot voor het opstellen van het omgevingsplan (anders gezegd; bestemmingsplan met verbrede reikwijdte) Spaarnesprong. Zie voor meer informatie over het project ook de participatiepagina: www.haarlem.nl/spaarnesprong.

6.6 Kwaliteitscriteria

Alle hierboven genoemde VTH-werkzaamheden dragen bij aan een duurzame, gezonde, veilige, toegankelijke en historisch waardevolle stad. Om dit te realiseren hanteren wij de landelijke VTH-kwaliteitscriteria. Doel van deze landelijke kwaliteitscriteria is om bij de uitvoering van de VTH-taken een meer gelijkmatige aanpak over het hele land te bereiken, waardoor de uitvoering van die taken in de breedte overal van een kwalitatief verantwoord niveau is.
Recentelijk zijn de kwaliteitscriteria 2.1 vervangen door de nieuwere versie 2.2. Haarlem voldoet hieraan.

6.7 Het Kwaliteitszorgsysteem VTH

Het Kwaliteitszorgsysteem VTH is een groep op Insite waar alle relevante informatie voor de afdeling te vinden is. Het bevat onder andere informatie over proceseigenaar, de procesverantwoordelijke, wie er intern en extern betrokken zijn bij de verschillende processen en welke landelijke en gemeentelijke wetgeving van toepassing is. Daarnaast zijn de relevante beleidsdocumenten beschikbaar en bevat het de beschrijvingen van werkprocessen en de werkinstructies. Dit is opgezet om uniformiteit aan te brengen in de werkwijze en geleverde kwaliteit door de medewerkers die met één en dezelfde soort taak bezig zijn. Daarnaast wordt regelmatig getoetst of de werkprocessen nog "lean" zijn ingericht. De afdeling VTH beschikt hiervoor over een eigen hiervoor opgeleide procesmanager.
In 2022 is het voornemen om vrijwel alle aanvraag- en meldingsformulieren digitaal in te vullen zijn voor onze klanten.

6.8 Kwalitatieve doelen, indicatoren.

Naast bovenstaande hebben wij een aantal concrete kwalitatieve doelen (dienstverlening).
Hier geldt dat de gemeente Haarlem de vergunningen, meldingen en ontheffingen op een voldoende kwalitatief niveau afhandelt[7]*.
Dit betekent dat:

- In principe 98% van alle aanvragen om vergunningen, meldingen en ontheffingen binnen de (wettelijke) termijnen afgehandeld wordt (en bij voorkeur sneller).
- De gemeente Haarlem het toezicht en de handhaving van de VTH-taken op een professionele wijze en op een kwalitatief voldoende niveau uitvoert. Het effect hiervan moet zijn dat de naleving van regelgeving wordt verhoogd en dat het aantal incidenten en handhavingsverzoeken vermindert.
- 98% van alle klachten en meldingen met betrekking tot de bebouwde omgeving binnen 5 dagen in behandeling wordt genomen. In samenspraak met partijen wordt gezocht naar een passende oplossing waarbij de verantwoordelijkheid van eenieder wordt gestimuleerd.[8]
- Het strijdig gebruik van panden regulier en voor bepaalde gebieden projectmatig, door actief toezicht en handhaving wordt tegengegaan. Dit moet merkbaar worden in de leefbaarheid van de stad.
- Minimaal 95% van de afgegeven handhavingsbeschikkingen in stand blijft in een eventuele bezwaar- of beroepsprocedure.

[7] bovenstaande willen wij bereiken ervan uit gaande dat de arbeidsmarkt voor vergunningverleners weer aantrekt en dat we in 2022 niet opnieuw worden getroffen door extra beperkingen in de uitvoering van het werk door corona.
[8] Voor het realiseren van deze indicator wordt verwezen naar het meldingen en klachtenjaarverslag dat uitgebracht wordt door de afdeling Klantcontactcentrum.

6.9 Risicoanalyse

Voor 2022 is een risicoanalyse (als bijlage bij deze nota) voor Toezicht en Handhaving opgesteld. Op basis van deze analyse maken wij inzichtelijk welke problemen zich binnen het VTH-werkveld zouden kunnen voordoen (bepalen risico) en hoe ernstig deze problemen zijn. Het gaat dan vooral om zaken die niet direct zichtbaar zijn, maar die wel een potentieel gevaar kunnen opleveren. Dit zijn zaken als brandgevaar, instortingsgevaar, bodemverontreiniging en de teloorgang van monumentale waarden. Met deze analyse wordt ook inzichtelijk hoe de beschikbare formatie zich verhoudt tot het volledige takenpakket. Op basis van de probleem- en risicoanalyse wordt voor 2022 een prioritering aangebracht in het werk.

6.10 Inspelen op actuele vraagstukken

De werkzaamheden in de fysieke leefomgeving zijn nooit voor 100% vooraf te plannen. Het is noodzakelijk om flexibel te kunnen schuiven binnen het programma. Dat betekent dat wanneer zich specifieke zaken voordoen die acuut aandacht behoeven, daarop direct moet kunnen worden geacteerd. Een gevolg hiervan kan zijn dat niet alle in dit uitvoeringsprogramma 2022 opgenomen activiteiten volledig kunnen worden gerealiseerd. In het evaluatieverslag VTH over 2022, dat begin 2023 verschijnt, wordt hierover uiteraard nader gerapporteerd.

Wat wij al dan niet aan werkzaamheden qua vergunningen uitvoeren in 2022 hangt deels samen met de inkomsten die wij hebben op de leges van de vergunningen. Voor 2022 is een bedrag van € 5.558.000 geraamd voor de baten leges fysieke leefomgeving. Eventuele afwijkingen worden conform de bestaande afspraken aan de raad verantwoorden en zo nodig bijgesteld worden in de twee bestuur rapportages gedurende het lopende boekingsjaar.

6.11 Handhavingsstrategie

Beginselplicht tot handhaven

Een belangrijk uitgangspunt bij handhaving is dat de gemeente in beginsel over moet gaan tot handhaving bij overtreding van wet- en regelgeving waarvoor de gemeente het bevoegd gezag is. Dit wordt de beginselplicht tot handhaving genoemd. In de jurisprudentie is over deze beginselplicht de volgende standaardoverweging tot stand gekomen: ‘Gelet op het algemeen belang dat is gediend met de handhaving, zal in geval van overtreding van een wettelijk voorschrift het bestuursorgaan dat bevoegd is met bestuursdwang of een last onder dwangsom op te treden, in de regel van deze bevoegdheid gebruik moeten maken. Slechts in bijzondere omstandigheden mag van het bestuursorgaan worden gevergd dit niet te doen. Dit kan zich voordoen indien concreet uitzicht op legalisatie bestaat.
Voorts kan handhavend optreden zodanig onevenredig zijn in verhouding tot de daarmee te dienen belangen dat van optreden in die concrete situatie behoort te worden afgezien’.

Ondanks de beginselplicht tot handhaving kan in bepaalde gevallen worden besloten om niet tot handhaving over te gaan of dat op een later moment te doen. Dit heeft te maken met het spanningsveld tussen de omvang van de taken op het terrein van toezicht en handhaving enerzijds en de daarvoor beschikbare capaciteit anderzijds. Daarom is het noodzakelijk om keuzes te maken op basis van vastgestelde prioriteiten. Handhaven op de langere termijn (‘uitgesteld handhaven’) kan juist een bewuste strategische keuze zijn in het kader van integraal programmatisch handhaven. Uitgesteld handhaven moet dan ook niet verward worden met gedogen. In situaties waarbij sprake is van gedogen wordt een gedoogbeschikking afgegeven. Prioriteiten stellen in handhavingsbeleid mag, maar geheel afzien van handhaving niet.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State oordeelt dat prioritering in handhavingsbeleid is toegestaan, maar dat beleid dat inhoudt dat tegen overtredingen die in het handhavingsbeleid een lage prioriteit hebben in het geheel niet handhavend zal worden opgetreden, rechtens niet aanvaardbaar is, omdat daarmee het te handhaven wettelijk voorschrift wordt ondergraven.

Handhaving in Haarlem (VTH)

Bij de uitvoering van de toezicht- en handhavingstaken wordt de eigen verantwoordelijkheid en de betrokkenheid van burgers en bedrijven gestimuleerd bij het oplossen van vraagstukken.
Als dat niet leidt tot een voldoende resultaat kan in voorkomende gevallen handhaving volgen.

In geval van vergunningplichtige activiteiten is dit aan de orde wanneer tijdens controles wordt geconstateerd dat niet conform de verleende vergunningen wordt gewerkt. De toezichthouders proberen zoveel mogelijk afwijkingen ten opzichte van de vergunningen direct met de vergunninghouder op te lossen. Lukt dit niet, dan volgt op grond van de Algemene wet bestuursrecht eerst een waarschuwing. Als dat ook niet tot een oplossing leidt, wordt veelal besloten tot bestuursrechtelijke handhaving. Daarnaast vindt handhaving plaats naar aanleiding van geplande toezichtacties of de afhandeling van klachten en meldingen. Afhankelijk van de aard en de ernst van de overtreding wordt de overtreder gewaarschuwd of wordt er direct bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk opgetreden. De bestuursrechtelijke handhaving vindt plaats conform de nalevingsstrategie uit het Beleidsprogramma VTH.

Afbeelding hieronder: handhavingspiramide

6.12 Vormen van toezicht en handhaving

Op basis van de uitgevoerde risicoanalyse (zie de bijlage) zijn binnen de fysieke leefomgeving in Haarlem de volgende vormen van toezicht en controle te onderscheiden:

1. vergunningsgericht toezicht: uitvoeren van controles naar aanleiding van verleende vergunningen/meldingen;
2. objectgericht toezicht: toezicht op categorieën objecten zoals eigen gemeentelijk bezit en monumenten;

3. gebiedsgericht toezicht: toezicht op wijkniveau naar aanleiding van klachten, meldingen, of voor enig jaar geformuleerde speerpunten;
4. doelgroepgericht toezicht: toezicht op bepaalde groepen met dezelfde soort overtreding.
5. signaaltoezicht: toezicht naar aanleiding van klachten en meldingen.

Ad 1 *Vergunningsgericht toezicht*

- Uitgangspunt is dat alle afgegeven Wabo-vergunningen (bouwfase) en meldingen activiteitenbesluit door de toezichthouders van de gemeente worden gecontroleerd. De omgevingsvergunningen milieu en een aantal meldingen activiteitenbesluit worden door de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) gecontroleerd. Daarnaast worden sloopmeldingen en toepassing van grond/bouwstoffen door de ODIJ op basis van een risicoklasse gecontroleerd. Van elke verleende Wabo-vergunning en/of melding wordt er een toezichtzaak in Squit aangemaakt. Hiermee vindt automatisch de overdracht van het dossier plaats van het team Vergunningverlening naar het team Toezicht & Handhaving.
- In principe worden alle verleende omgevingsvergunningen en ingediende meldingen door de toezichthouders gecontroleerd. Met uitzondering van dakkapellen en werken met een bouwsom tot € 50.000. Het toezicht hierop vindt steekproefsgewijs plaats vanwege eerder in het kader van de bezuinigingen ingeleverde fte op toezicht en handhaving in de bouw.
- Daarnaast wordt getoetst of belangrijke wijzigingen die in het vergunningentraject zijn opgelegd aan de aanvrager en ook zo zijn opgenomen in het eindbesluit, ook op de bouwplaats buiten tot uitvoering worden gebracht.
- Ook op de geweigerde Wabo-aanvragen wordt toezicht gehouden. Als een aanvrager ondanks de weigering toch gestart zijn met bouwen wordt een handhavingstraject opgestart
- Bij afgegeven omgevingsvergunningen, activiteit Kappen wordt actief toezicht gehouden op de eventueel opgelegde herplantplicht.
- Bij het toezicht in de bouwfase wordt het toezicht protocol van de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland gehanteerd. De prioriteit ligt hier bij constructieve veiligheid en brandveiligheid. De bevindingen tijdens de controlebezoeken worden via de Squit applicatie middels bezoekrapporten vastgelegd.
- Bij een constatering van, of op basis van een melding wordt toezicht gehouden op illegale bouwactiviteiten.
- Bij gevestigde horecaondernemers wordt toezicht gehouden of de zaak conform de bestemming is ingericht.
- Team Toezicht en Handhaving is verder belast met de controle op de ontheffingen voor het innemen van openbare grond bij grote bouwprojecten en de daaraan gekoppelde afdracht van precario (bij de begroting 2020 is besloten om 1 fte te bezuinigen op toezicht en handhaving, daarom worden vanaf dat jaar ook hier de kleine projecten niet structureel maar nog wel steekproefsgewijs gecontroleerd).

Ad 2 *object gericht toezicht*

- Haarlem is een gemeente met een rijkdom aan rijks- en gemeentelijke monumenten en een viertal beschermde stadsgezichten. De bescherming hiervan is van groot belang. Op alle afgegeven omgevingsvergunningen voor monumenten vindt toezicht plaats. Hiervoor wordt er door het team Toezicht en Handhaving relatief veel tijd geïnvesteerd in het vooroverleg met de architectuurhistorici van de gemeente over verbouwwerkzaamheden aan monumenten. In het bijzonder als deze panden in eigendom zijn bij de gemeente zelf. Deze werkwijze draagt eraan bij dat er minder inzet nodig is in de uitvoeringsfase en uit het verleden blijkt dat deze gesprekken in het voortraject, waar de eigenaar vaak bij betrokken is, ook de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden ten goede komt.
- In Haarlem worden jaarlijks grote en kleinschaligere evenementen georganiseerd. Hierbij is er vooral aandacht voor bouwkundige- en brandveiligheids-aspecten. Bij grote evenementen vindt altijd controle plaats. Het team Toezicht en Handhaving van de afdeling VTH levert daarnaast een bijdrage aan de overleggen in de aanloop naar de grote evenementen (gemiddeld 6 op

jaarbasis). Ook vindt er een schouw plaats op deze evenementenlocaties. De grotere evenementen worden voor besproken en afgestemd met de Veiligheidsregio Kennemerland en de politie. Indien nodig wordt er in opdracht van de gemeente door de Omgevingsdienst IJmond een geluidsmeting uitgevoerd (standaard bij Bevrijdingspop, Veerplasfestival en Haarlem Jazz). Voor het jaar 2022 is, in verband met corona, nog steeds onzeker hoeveel evenementen er doorgang kunnen vinden.

Ad 3 *gebiedsgericht/programmatisch toezicht*
In 2022 zullen er, zoals het zich nu laat aanzien, twee gebiedsgerichte projecten worden voortgezet waarbij een rol voor team handhaving en vergunningen is weggelegd. Het gaat hierbij om:
- Project Lelie (het gebied rondom de Schoterweg), integraal gemeentelijk project gericht op bestrijding van ondermijning (zie verder paragraaf 4.2.2);
- Funderingsproblematiek Haarlem.

Het programmatisch handhaven zal in 2022 onder meer zijn gericht op:
- het toezicht op woonfraude.

Ad 4 *doelgroepgericht toezicht*
Het doelgroepgericht toezicht zal in 2022 in ieder geval gericht zijn op
- Het tegengaan van langere verhuur, al dan niet met toepassing van AirBnB of soortgelijk platform, dan op basis van het beleid in Haarlem is toegestaan;
- Het tegengaan van illegale bewoning in industriegebied Waarderpolder.

Ad 5 *Signaaltoezicht:*
Toezicht naar aanleiding van meldingen en klachten.
De meeste klachten komen binnen via het Klantcontactcentrum (KCC) van de gemeente Haarlem. Het overgrote deel van de klachten binnen het VTH-thema heeft betrekking op bouwwerkzaamheden in de onmiddellijke omgeving van de melder. Veelal is de klacht/melding terug te brengen tot de vraag of er wel een vergunning is voor de activiteiten die er plaatsvinden. De toezichthouders nemen te allen tijde contact op met de melder en beoordelen zo nodig de situatie ter plaatse. Indien er sprake is van een overtreding wordt hiertegen opgetreden. In de meeste gevallen kan het probleem via overleg worden opgelost. Indien overleg niet toereikend blijkt te zijn, wordt er een handhavingstraject gestart. Dit kan tot intensieve trajecten leiden waarbij juridische capaciteit moet worden ingezet. In het geval er een formeel verzoek om handhaving wordt ingediend wordt altijd juridisch gereageerd en wordt juridische capaciteit hierop ingezet.
In meerdere gevallen blijkt dat er, achter het indienen van een klacht, sprake is van andere conflicten en/of miscommunicatie met de omwonenden. Het weer met elkaar in gesprek brengen levert dan meestal een meer duurzame oplossing.

Handhavingsbeleid onder de Omgevingswet moet worden uitgebreid met waarschuwingsbeleid voor handhaving op algemene regels.
De landelijke handhavingsstrategie die in Haarlem op hoofdlijnen ook wordt gevolgd, voldoet op zich ook onder de Omgevingswet. Alleen zal er onder de Omgevingswet meer met algemene regels (en minder met vergunningen) worden gewerkt. Voor inwoners en bedrijven wordt de kans om hierbij per ongeluk een fout te maken, groter. Een waarschuwingsbeleid voorkomt dan dat het bevoegd gezag bij elke vergissing een last onder dwangsom of bestuursdwang moet opleggen. Wij zullen de advisering vanuit de VNG op dit onderdeel overnemen.

Handhavingsstrategie onder de Wet kwaliteitsborging bouw (gevolgklasse 1)
Voor bouwactiviteiten die in de (nabije) toekomst onder de Wkb vallen of anderszins vergunningsvrij worden (maar wel vastgelegd in algemene regels) is het naar verwachting nodig onze handhavingsstrategie hier in de toekomst op aan ta passen. De handhavingsstrategie wordt opgenomen in het nieuwe Beleidskader VTH 2023-2027 en daarin zal reeds een doorkijkje naar de

toekomst "werken onder de gehele Wkb" worden meegenomen. Dit kan omdat het inwerking treden Omgevingswet en Wkb zijn uitgesteld tot 1-1-2023. Na de aanwijzing van de gevolgklassen 2 en 3 onder de Wkb zullen wij bekijken of ons vigerende handhavingsbeleid ook daarop moet worden aangepast.

Voor de Wkb is door de wetgever het volgende geregeld over de bevoegdheden van de gemeente (toezicht en handhaving) bij het bouwproces:

1. Bij het indienen van de risicobeoordeling samen met het borgingsplan bij de gemeente is geen sprake van een goedkeuring door de gemeente. Bij een melding vindt geen inhoudelijke toetsing plaats zoals bij een vergunningaanvraag. Dit past volgens het rijk ook binnen de verantwoordelijkheidsverdeling in het stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen. In het nieuwe stelsel is het de taak van kwaliteitsborgers om bouwplannen vooraf te beoordelen en tijdens de uitvoering te controleren of het bouwwerk aan de regels voldoet.
2. Dit betekent niet dat de gemeente niet gerechtigd is proactief en preventief toezicht te houden. Aan haar bevoegdheid om toezicht te houden op de naleving van de bouwtechnische regels en handhavend op te treden is niets gewijzigd. Om deze bevoegdheid goed te kunnen blijven uitvoeren zijn nadere afspraken gemaakt over de versterking van de informatiepositie van de gemeente als bevoegd gezag in het stelsel, die de gemeente in staat stellen het toezicht op de naleving van de bouwtechnische regels op een efficiënte manier in te richten en zo nodig ook proactief en preventief uit te voeren.
3. In het Wkb zijn hiertoe de volgende elementen toegevoegd:
    - bij het indienen van de bouwmelding moet een borgingsplan, inclusief een risicobeoordeling, worden aangeleverd. De risicobeoordeling is tevens een indieningsvereiste voor de bouwmelding;
    - in de risicobeoordeling wordt rekening gehouden met specifieke lokale omstandigheden. Wordt dit niet gedaan dan is een melding onvolledig en daarmee niet gedaan en mag er niet – na vier weken – met de bouw worden begonnen;
    - de gemeente kan vooraf informatie opvragen over specifieke bouwwerkzaamheden in bijzondere situaties waarin bepaalde risico’s spelen die van invloed kunnen zijn op het voldoen van het bouwwerk aan de bouwtechnische regels;
    - de gemeente kan informatie opvragen over de momenten waarop specifieke bouwwerkzaamheden plaatsvinden;
    - op de bouwplaats is een actuele planning van de bouwwerkzaamheden aanwezig;
    - tijdens het bouwen informeert de kwaliteitsborger onverwijld de opdrachtgever en in afschrift de gemeente over afwijkingen van de bouwtechnische regels die zij constateert. Het gaat hier om afwijkingen die de bouwer niet herstelt waardoor het bouwwerk niet aan de bouwtechnische regels voldoet. Een afwijking die nog aangepast kan worden en uiteindelijk hersteld is, hoeft niet aan de gemeente te worden gemeld;
4. Na de realisatie van het bouwwerk krijgt de gemeente een dossier (dossier bevoegd gezag) met alle relevante informatie over het gerealiseerde bouwwerk inclusief de verklaring van de kwaliteitsborger dat het bouwwerk naar zijn oordeel voldoet aan de bouwtechnische regels. Op basis hiervan kan toezicht en handhaving dus ook in een vroeg stadium ingezet worden om een onveilige of ongezonde situatie te voorkomen of te beëindigen. Daarbij voorziet het stelsel in een kwaliteitsborger die zowel het bouwplan als de uitvoering daarvan controleert. Als in het kader van het toezicht uit eigen waarneming of signalen van bijvoorbeeld derden blijkt dat de bouwtechnische regels zijn overtreden of dreigen te worden overtreden, kan de gemeente – indien zij daartoe aanleiding ziet – handhavend optreden en zo nodig een handhavingsinstrument inzetten dat rekening houdt met de risico’s.
5. Het is aan de gemeente om die afweging in een concrete situatie te maken. De gemeente zal daarbij zelf een risicoafweging maken en waar mogelijk gebruik kunnen maken van het werk dat al door de kwaliteitsborger is gedaan.

6. De verwachting is dat de gemeente het toezicht, zeker op termijn, zo zal gaan inrichten dat er voornamelijk op specifieke risico's of zaken gelet wordt (risico-gestuurd toezicht). De gemeente kan daarbij gebruikmaken van de bestaande bevoegdheden op grond van titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) en hoofdstuk 18 van de Omgevingswet.
7. In het kader van het toezicht kan een gemeentelijke toezichthouder elke plaats betreden, zo nodig ook woningen, en zo onder meer toezicht houden op de bouwplaats, medewerking vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden en informatie opvragen en medewerking en zakelijke gegevens en bescheiden vorderen. Op grond van artikel 5:13 van de Awb geldt dat een toezichthouder zijn bevoegdheden slechts gebruikt voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is. Het gebruik van de bevoegdheid moet worden geacht redelijkerwijs noodzakelijk te zijn, de bevoegdheid moet worden gebruikt voor het doel waarvoor deze is verleend en het gebruik mag niet willekeurig zijn.
8. De algemene bestuursrechtelijke instrumenten (waarschuwingen, (spoedeisende) bestuursdwang, last onder dwangsom) en reeds bestaande specifieke instrumenten (bestuurlijke boete, stuiting) vormen de basis voor de gemeente om zo nodig de handhaving vorm te geven. Daar waar zij een preventieve toetsingstaak hebben vervalt deze voor bouwwerken die onder gevolgklasse 1 vallen.

NB: overigens blijft het toezicht op bestaande bouw ongewijzigd.

Op grond van het bovenstaande wordt ervoor gekozen om in geval van bouwen in gevolgklasse 1 terughoudend te zijn met toezicht (met andere woorden: we gaan niet het werk van de kwaliteitsborger nog eens overdoen). Dit mede omdat gevolgklasse 1 maar beperkt in Haarlem aan de orde is en impact zal hebben. Voor wat betreft handhaving na gereedmelding: als het om minimale afwijkingen van het BBL gaat zullen wij daar terughoudend in zijn. Dit betekent dat er alleen op verzoek (van kwaliteitsborger of een derde) wordt gehandhaafd.

7. De organisatie van de afdeling.

Het werk op het gebied van VTH wordt in een keten uitgevoerd. Diverse afdelingen binnen de gemeente zijn hierbij betrokken. Het gaat dan om inhoudelijke samenwerking op het gebied van wonen, veiligheid en handhaving, milieu, duurzaamheid, omgevingsbeleid, parkeren, evenementen, standplaatsen en gebiedsbeheer.

In dit programma zoomen wij in op de afdeling VTH. De afdeling VTH is één van de vijfentwintig afdelingen bij de gemeente Haarlem. De afdeling VTH bestaat uit vier teams.

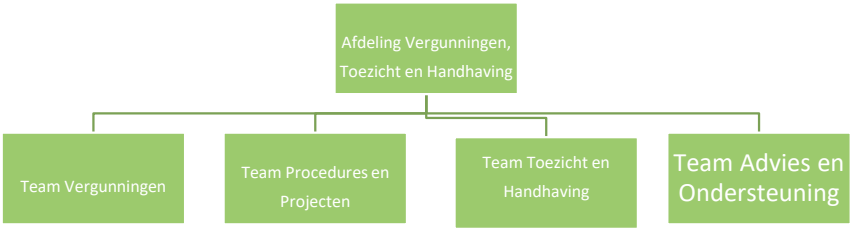

7.1 VTH afdelingsbreed

De werkdruk op de afdeling is de afgelopen jaren steeds toegenomen. In 2022 zal de werkdruk naar verwachting nog verder toenemen. Dit mede in verband met de voorbereidingen ten behoeve van de inwerkingtreding van de Omgevingswet en Wkb per 1-1-2023.

Op VTH-gebied kan extra werk niet worden opgevangen met het tijdelijk wegzetten van het reguliere werk. Het gaat bij vergunningverlening en toezicht en handhaving immers om wettelijke taken die niet tijdelijk kunnen worden stilgelegd.

Het jaar 2022 wordt net als 2021 voor VTH een jaar van keuzes: komen er meer middelen (formatie en bezetting) beschikbaar, of moeten taken tijdelijk worden stilgelegd, en zo ja welke taken dan. Zoals al eerder gemeld, het vinden van goede opgeleide mensen die dit werk willen doen is door de jaren heen steeds moeilijker aan het worden.
Hieronder zoemen we wat verder in op de taken die op de afdeling af komen in 2022. Veel zal daarbij afhangen van de waardes die in zowel het Beleidsplan VTH 2023-2027, in de Omgevingsvisie, als het in Omgevingsplan voor Haarlem worden opgenomen.

7.2 Beschikbare formatie voor 2022 voor VTH-taken.

Afdeling VTH heeft in 2022 de beschikking over 74,72 fte - inclusief 5,16 fte bestemd voor de uitvoering van niet-Wabo taken voor de gemeente Zandvoort voor de uitvoering van haar Wabo- en APV/bijzondere wetten-taken. Voor de uitvoering van het volledige Haarlemse VTH-pakket is derhalve 69,56 fte beschikbaar.

7.3 Ontwikkelingen team Vergunningen

Het Team Vergunningen heeft in 2022 - 22,59 fte beschikbaar. Daarnaast is meer fte op basis van de Wabo-leges benodigd om de werkvoorraad aan te kunnen.

Overigens lukt het op dit moment nog niet om de toegewezen bezetting in zijn geheel te benutten in verband met krapte op de arbeidsmarkt. Dit geldt idem dito voor de externe inhuur van arbeidskrachten.

Bij zowel de APV-vergunningen, de vergunningen op basis van bijzondere wetten, als de Omgevingsvergunningen wordt ernaar gestreefd deze binnen de gestelde wettelijke termijnen te verlenen. Waar mogelijk worden de aanvragen sneller afgedaan. Bij het ingaan van de Omgevingswet per 1 januari 2023 zullen bijna alle (v.h. Wabo-)aanvragen een kortere (wettelijk vastgestelde) doorlooptijd krijgen van acht weken. Deze termijn is dan echter geen fatale termijn meer. Bedoeling van de Omgevingswet is dat de vergunningaanvraag wordt ingediend als alle vooroverleg en participatie al heeft plaatsgehad, waardoor de vergunning sneller kan worden verleend. Het team Vergunningen wordt naar verwachting in 2022 wederom betrokken bij één of meerdere pilots op dit onderdeel in de VTH-keten. Dan zal ook blijken of de vergunningverleners al dan niet ook een actieve rol gaan spelen in het voortraject (voorafgaand aan de formele vergunningsaanvraag).

Binnen team Vergunningen worden ook alle APV- vergunningen en de Alcoholvergunningen verleend. Daarnaast ook nog: de vergunningen en toestemmingen/registraties op het gebied van kinderopvang, de huisvestingsverordening, de leegstandwet, de wegenverkeerswet (gehandicaptenparkeerplaatsen), de parkeerverordening (parkeervergunningen), de wet op de kansspelen, de winkeltijdenwet, de verordening weekmarkten 2014 en de meldingen brandveiligheid.
Voor deze werkzaamheden wordt er ook in de keten met andere afdelingen en externe partners overleg gevoerd en worden adviezen ingewonnen.

Het team Vergunningen is verder, via mandaat van de heffingsambtenaar, verantwoordelijk voor het heffen en innen van leges en (een deel van de) precario. De administratie en inning van de precario op vaste zaken (zoals reclame, standplaatsen, terrassen en uitstallingen) is ondergebracht bij Cocensus (gemeenschappelijke regeling). Het opleggen van de precario voor incidentele activiteiten (zoals tijdelijke standplaatsen en innemen openbare grond) wordt om praktische redenen afgehandeld in eigen huis door het team Vergunningen in samenwerking met de afdeling Financiën.

In 2021 is de Haarlemse Huisvestingverordening gewijzigd, naar aanleiding van de vastgestelde doelgroepenverordening woningtoewijzing. En er is een wijziging aangebracht waarmee een vergunningstelsel gebouwd is wat heet "Verhuurvergunning opkoopbescherming". Dit brengt voor VTH extra werk met zich voor registraties, meldingen, vergunningen toezicht. In 2022 zal duidelijk worden wat de consequenties hiervan zullen zijn voor de aanspraak binnen de beschikbare VTH-capaciteit.

Om aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) te voldoen worden de aanvraagformulieren voor niet-Wabo zaken, ingericht met een inlog via DigiD en eHerkenning. Hiermee wordt het aantal privacygevoelige gegevens die uitgevraagd worden tot een minimum beperkt. Daarnaast wordt met deze actie de uitvraag van gegevens die al bij de gemeente bekend zijn via de Basisregistratie Personen (BRP) of het handelsregister geschrapt.

In de APV zullen waarschijnlijk op korte termijn nieuwe items worden opgenomen, zoals vergunningen voor deelscooters en alternatief personenvervoer (hop on, hop off bus).

Een aantal niet-Wabo vergunningen zal na invoering van de Omgevingswet een omgevingsvergunning worden. Zoals het er nu naar uitziet wordt gaat dit in 2023 nog niet plaatsvinden.

7.4 Ontwikkelingen Team Procedures en Projecten

Binnen het team Procedures en Projecten (17,59 fte) zijn de juridisch medewerkers werkzaam, alsmede de medewerkers parkeren.
Dit team behandelt alle bezwaar- en beroepszaken die binnen het vakgebied van de afdeling VTH vallen. Bij de bezwaarzaken wordt het verweer ten behoeve van de behandeling bij de onafhankelijke Commissie Bezwaar en Beroep opgesteld. De juristen behandelen ook de beroepszaken.

Daarnaast adviseren de juristen, gevraagd en ongevraagd, collega's van de eigen en andere afdelingen binnen de gemeente over zaken die verband houden met vergunningen en uitleg van bestemmingsplannen, Wabo-gerelateerde zaken en procedures rondom alle door de afdeling af te geven vergunningen.

Bij de juristen van het team is in 2022 weer extra incidentele capaciteit op een aantal onderwerpen nodig. Dit zit met name op de onderwerpen AirBnB en woonfraude en een forse deelname aan het Dedicated Team Omgevingswet. In 2022 wordt één fte juristen volledig ingezet bij de opstelling van het Omgevingsplan, verordening Fysieke leefomgeving, toepasbare regels, e.d.
Doordat het gaat om tijdelijke werkzaamheden is het niet mogelijk dit om te zetten in vaste bezetting.
De capaciteit op woonfraude is voor de komende twee jaar wel al ingeboekt in de vacatureruimte.

Er is binnen dit team een trend waarneembaar dat er steeds meer capaciteit nodig is voor juridische handhaving. Naast de reguliere handhaving op bouwen, kinderopvang en brandveiligheid dienen zich ook onderwerpen/projecten aan als: ondermijning, funderingsherstel, bezwaar en beroep over plaatsing van ondergrondse afvalcontainers, het nieuwe standplaatsenbeleid, het nieuwe evenementenbeleid en de gevolgen van de nieuwe huisvestingsverordening.
Daarnaast is de verwachting dat projecten zoals de Waarderpolder in 2022 weer verder gebracht zullen worden; deze hebben immers door de invloed van corona grotendeels stilgelegen.

De in 2020 en 2021 ingezette toename van het aantal bezwaren op allerlei gebied zal zich naar verwachting voortzetten. Met name op het gebied van kapvergunningen verwachten we een toename in het werk.

Ook de op grond van nieuwe jurisprudentie ontstane situatie dat men in beroep kan, zonder eerst een zienswijze te hebben ingediend, kan tot extra drukte bij de juristen leiden. De effecten hiervan worden in volgende jaren zichtbaar.

Het team moet binnen deze veelheid aan werkzaamheden prioriteiten stellen. Uiteraard wordt de vinger aan de pols gehouden met betrekking tot zaken waar in 2022 minder aandacht aan gegeven kan worden, of die eventueel kunnen worden doorgeschoven naar een volgend uitvoeringsprogramma.

De parkeervergunningverleners behandelen de aanvragen voor parkeervergunningen en handelen de daaraan gerelateerde producten zoals ontheffingen af.
Bij de parkeervergunningverleners is sprake van een overschrijding van de formatie door een reeds (in 2015) ingeboekte bezuiniging met betrekking tot automatisering bij de vervanging van het parkeervergunningensysteem.
Naar verwachting zal medio 2022 het nieuwe systeem kunnen worden geïmplementeerd. Deze omschakeling zal in het begin wat meer tijd kosten, mede omdat dit gelijk oploopt met de jaarlijkse verlengingen.

Daarnaast komen er voor de parkeervergunningverleners nieuwe werkzaamheden bij. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van de milieuzone per 1-1- 2022, de uitbreiding van het voetgangersgebied en mogelijk ook uitbreiding van het vergunningengebied.
Hierdoor zal het in 2022 nodig zijn om extra inhuur te plegen voor al deze extra werkzaamheden.

7.5 Ontwikkelingen team Advies en Ondersteuning

Het team Advies en Ondersteuning heeft de beschikking over 16,64 fte. Het gaat hierbij om 6 procesmanagers, 4 beleidsmedewerkers, 9 medewerkers planbegeleiding en de secretaris van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit.

De planbegeleiding/administratie houdt zich hoofdzakelijk bezig met:
- het inboeken van post voor de afdeling;
- het inboeken van vergunningaanvragen in het vergunningensysteem;
- de controle op de leges en precarioberekeningen;
- de verzending van de beschikkingen en de rekeningen voor leges en precario;
- de publicaties van vergunningaanvragen en beschikkingen.

De procesmanagers houden zich onder andere bezig met:
- de optimalisatie en het in beeld brengen van de werkprocessen. Het Kwaliteitszorgsysteem is in 2020 gerealiseerd en is raadpleegbaar via Insite (het betreft hier een dynamisch document waarin de werkprocessen, de kwaliteitseisen aan de medewerkers en de geldende regelgeving telkens aan de actualiteit worden aangepast). Dit Handboek Kwaliteit draagt bij aan het aantoonbaar en inzichtelijk maken van het werken op ISO-niveau op de afdeling VTH.
- verder wordt in 2022 het onderwerp prestatie-indicatoren opgepakt. Dit is vanwege de veelheid aan werk in 2021 helaas nog niet gelukt.
- de beleids- en procesmanagers zijn verantwoordelijk voor een of meer processen of producten binnen de afdeling. De drukte zit voor hen in 2022 vooral op de wijzigingen in processen en systemen met het oog op de komende Omgevingswet en Wkb (het betreft hier de invoering van een nieuw vergunningensysteem, Squit XO wordt vervangen door Power Browse)r. Ook zijn zij betrokken bij de vervanging van het parkeervergunningensysteem.

De beleidsmedewerkers hebben een scharnierfunctie tussen de uitvoerende afdeling VTH en de betrokken beleidsafdelingen. Dit ook om te bewaken dat geldend- en nieuw beleid na vaststelling uitvoerbaar, controleerbaar en handhaafbaar is. Met de komst van de Omgevingswet per 1-1-2023 zullen er in 2021 ook beleidsmatig aanpassingen moeten worden gedaan. Voorbeelden hiervan zijn:
- de voorbereiding van een, op grond van de Omgevingswet vereiste, nieuwe verordening voor de Adviescommissie Omgeingskwaliteit;
- het opstellen van een nieuw Beleidsplan VTH;
- het opstellen van een nieuwe legesverordening (aangepast aan de Omgevingswet).

7.6 Ontwikkelingen team Toezicht en Handhaving.

Het team Toezicht en Handhaving bestaat uit 16,91 fte waaronder de inspecteurs, de medewerker bouwfysica en de constructeurs .

Het team houdt toezicht op de uitvoering van vergunningplichtige bouwactiviteiten. Er wordt tijdens dit proces handhavend opgetreden als het nodig is, maar het heeft de voorkeur om het in het proces zo bij te sturen dat dit niet meer nodig is.
De nadruk bij het toezicht ligt op de constructieve- en brandveiligheidseisen.

Gezien de trend om gebouwen zo energiezuinig mogelijk te bouwen zal de komende jaren het accent hier meer op komen te liggen. Door wijzigingen in de regelgeving gaat het team zich ook meer bezighouden met de verduurzaming van bestaande gebouwen en monumentale gebouwen.

Verder handelt het team veel klachten over de bebouwde omgeving af. Hier kunnen dan weer handhavingszaken uit voortkomen.

Daarnaast is het team betrokken bij een aantal projecten zoals:

- Wonen in de Waarderpolder;
- Project Lelie;
- AirBnB, toeristische verhuur;
- Brandgevaarlijke hoge gevels;
- Het actieplan woonwagen.

De bouwfysica- en constructiespecialisten adviseren over de vergunningaanvragen, controleren de stukken die ingediend worden tijdens het bouwproces en ten slotte kunnen zij de inspecteurs ondersteunen als er iets niet goed is gegaan tijdens de bouw.

Elke inspecteur heeft naast de vereiste kennis op het gebied van bouw- en woningtoezicht nog extra specialisaties, zoals bijvoorbeeld:

- monumenten,
- brandveiligheid en
- evenementen en
- huisvestingverordening.

Het team gaat zich in 2022 verder voorbereiden op de nieuwe rol (per 2023) na invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het Bouwen. Het team krijgt een grotere en duidelijkere rol in waarborgen van de veiligheid rondom de bouwlocaties (landelijke richtlijn bouw- en sloopveiligheid). Hieraan wordt nu en in de toekomst extra aandacht besteed, juist omdat het aantal grote bouwwerken in de stad hoog is.

Ook wordt een tweede proefproject in het kader van de Wkb gedraaid. Het betreft een constructief funderingsherstel. Afhankelijk van het verloop van deze en eventuele andere projecten worden de ervaringen omgebogen naar beleid. Hierbij kan gedacht worden aan "hoe wordt omgegaan met de verschillende problemen die door de kwaliteitborgers niet worden opgelost, en wanneer wordt een handhavingstraject opgestart".

Er zal in 2022 nauw en regelmatig met de VRK worden gecommuniceerd over de brandveiligheid bij zorginstellingen. Dit gebeurt om te monitoren of de controles en de administratie daaromheen rond de brandveiligheid bij zorginstellingen conform de nieuwe afspraken verlopen (o.a. naar aanleiding van onderzoek en aanbevelingen provincie uit 2019 naar organisatie rond brandveiligheid zorginstellingen).

Het verbreden en uitbreiden van de taken betekent direct dat prioritering van de taken nog essentiëler is geworden, mede gezien de in 2020 doorgevoerde afname van het aantal beschikbare uren voor dit team (1 fte).

Voor de toezichthouders geldt dat er een apart aanwijzingsbesluit moet komen om werkzaam te kunnen zijn onder de Omgevingswet. Dit besluit wordt in de tweede helft van 2022 door het college van B&W genomen.

8. Uitvoering 2022 in cijfers prognose in risicoanalyse

8.1 Bijgevoegde risicoanalyse.

Voor de prognose van de ureninzet in 2022 en eventuele tekorten binnen de beschikbare formatie wordt verwezen naar de bijgevoegde risicoanalyse.

9. Samenwerking met verbonden partijen

Voor de verbonden partijen (VRK en ODIJ) die taken uitvoeren binnen het VTH-werkveld geldt, dat hierover jaarlijks separaat aan de gemeenteraad stukken worden voorgelegd en over wordt gerapporteerd (begroting, jaarrekening). In deze paragraaf benoemen we dan ook alleen de algemene voortgang. Voor het overige verwijzen wij naar de stukken van de ODIJ en VRK zelf.

9.1 De Omgevingsdienst IJmond (ODIJ)

Taken:
De ODIJ geeft voor de gemeente Haarlem uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket, exclusief de bodemtaken (enkel handhaving op verzoek);
- het bedrijfsgebonden milieutakenpakket, exclusief milieuadvisering en beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- toezicht bij enkele evenementen (op verzoek);
- signaaltoezicht brandveiligheid bij bedrijven.

Verantwoording 2021
De eerste en tweede bestuur rapportage (januari tot en met augustus 2021) van de ODIJ zijn inmiddels door het Dagelijks Bestuur vastgesteld. Zij zijn daarna doorgezonden naar de colleges van de deelnemende gemeenten. In Haarlem zijn deze stukken ter kennisneming naar de raad doorgezonden.

Uitvoeringsprogramma 2022
Het uitvoeringsprogramma voor 2022 is inmiddels in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 15 december 2021 vastgesteld. De ODIJ zal in 2022 voor Haarlem als speerpunt het toezicht en de handhaving op energiebesparing bij bedrijven hanteren. Ondermijning zal ook in 2022 een thema zijn bij het toezicht en de handhaving door ODIJ. Daarvoor zal de ODIJ nauw samenwerken met gemeenten in de regio.

9.2 Veiligheidsregio Kennemerland, Brandweer

De VRK geeft voor de gemeente Haarlem advies over brandveiligheid bij bestemmingsplannen, voor een deel bij omgevingsvergunningsaanvragen activiteit bouwen, milieutechnische zaken en aanvragen voor evenementen.

In het kader van toezicht op de brandveiligheid voert de VRK diverse soorten controles uit. Dit zijn voornamelijk de periodieke controles op de omgevingsvergunningen brandveilig gebruik en gebruiksmeldingen. Daarnaast voert de VRK controles uit op evenementen en andere tijdelijke inrichtingen.

Verantwoording 2021/2022
Met een tussenrapportage en een jaaroverzicht informeert de Sector Risicobeheersing van de VRK de gemeente Haarlem twee keer per jaar (resp. kort na de eerste helft van het jaar (september) en vervolgens zo spoedig mogelijk na de jaarwisseling (eind januari)) over de bereikte resultaten in het betreffende jaar. De gerapporteerde activiteiten zijn als gevolg van het vele extra werk door de coronacrisis in 2021 niet geheel volgens planning gegaan.

Jaarplan 2022
Het activiteitenplan beschrijft op hoofdlijnen de werkzaamheden die de sector Risicobeheersing van de VRK voor de gemeente Haarlem gaat verrichten. In 2022 komt de VRK hiervoor met een format in 3 delen: een infographic, een beschrijving van ontwikkelingen en trends en planningscijfers op de belangrijkste producten.

9.3 Veiligheidsregio Kennemerland, GGD

De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving kinderopvang. Eventuele handhavingsacties, voortvloeiend uit de inspecties, worden door de gemeente uitgevoerd.

Taken GGD:
De inspecties kinderopvang worden uitgevoerd door de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst. Jaarlijks wordt hiervoor in samenspraak met de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst een werkplan opgesteld.

Verantwoording 2021.
Met het jaarverslag legt het college verantwoording af over het uitgevoerde toezicht en handhaving op de kwaliteit van de kinderopvang in het kader van de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen aan de Inspectie van het Onderwijs.

De verantwoording 2021 wordt vóór 1 juli 2022 vastgesteld door het college van B&W.

In 2020 heeft Haarlem wederom de A-status van het Rijk gekregen voor de uitvoering van de toezichts- en handhavingstaken kinderopvang. Het resultaat over 2021 wordt in de loop van 2022 bekend.

Jaarplan 2022.
Eind 2021 heeft de GGD een korte terugblik gegeven op 2021 en tegelijkertijd een voorstel voor de inspecties 2022 opgesteld. Aan de hand van dit voorstel wordt de opdracht verstrekt voor de inspectie kinderopvang die de GGD in 2022 voor de gemeente Haarlem uitvoert.

10. Borging van financiële middelen

10.1 Begroting 2022-2026 gemeente Haarlem

In de begroting 2022-2026 van de gemeente Haarlem worden in programma 6 Burger, bestuur en veiligheid de financiële middelen beschikbaar gesteld die nodig zijn om de taken uit te voeren. Specifiek vallen de werkzaamheden onder paragraaf 6.3 - Openbare orde en Veiligheid. De uitvoering van de VTH-taken wordt deels betaald uit de algemene middelen en deels uit de inkomsten op de leges.
De legesinkomsten Wabo staan genoemd in de tabel "Opbrengst belastingen en heffingen" welke te vinden is op pagina 178.
De bijdragen aan de verbonden partijen staan vermeld in de tabel "Gemeenschappelijke regelingen" op pagina 199.
De salariskosten voor het personeel van de afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving staat in de tabel "5.6 Overzicht personeel" op pagina 257.

11. Vooruitblik VTH-beleidscyclus onder de Omgevingswet

11.1 Omgevingsvisie.

Onze stad is volop in ontwikkeling. Steeds meer mensen willen er wonen, werken en recreëren. Met die groei komen we voor nieuwe uitdagingen te staan. Mede daarom is er een Omgevingsvisie gemaakt. De Omgevingsvisie schetst een toekomstbeeld tot 2045 voor de stad en alles wat zich hier afspeelt. Denk bijvoorbeeld aan hoe we straks wonen en werken, hoe we bereikbaar zijn en blijven en wat onze visie is rondom erfgoed of groen in de stad. De visie laat zien in welke richting we ons de komende jaren willen ontwikkelen. Uiteraard zullen er van tijd tot tijd zaken moeten worden aangepast/geactualiseerd vanwege maatschappelijk ontwikkelingen tot aan 2045 die we op dit moment nog niet kunnen voorzien. Op dit moment wordt ook gewerkt aan het omgevingsplan. Daarbij zullen ook de gevolgen voor het VTH-beleid worden onderzocht.

12. Procescriteria beleidscyclus VTH-taken

De procescriteria zijn de eisen die worden gesteld aan de beleidscyclus bij de taken van vergunningverlening toezicht en handhaving (VTH). De procescriteria zijn te vinden in het Omgevingsbesluit, artikelen 13.5 tot en met 13.11.

12.1 Twee cycli: beleidsvormend en uitvoerend

De beleidsvormende cyclus is voornamelijk het domein van de bevoegde gezagen. Hier worden de kaders geformuleerd voor het uitvoeringsprogramma. De uitvoerende cyclus ligt deels bij omgevingsdiensten en deels bij bevoegde gezagen zelf

12.2 BIG-8 model is samenhangend geheel

Het samenhangende geheel van beide cycli wordt ook wel BIG-8 genoemd. Dit model maakt vanuit een strategisch kader de vertaling naar operationeel beleid ten behoeve van kwaliteitsborging samen met een sluitende planning- en control cyclus.

Door deze cycli te volgen, wordt de cyclus, die begint bij het opstellen van het beleid en via de uitvoering uiteindelijk leidt tot het bijstellen van het beleid, gesloten.

12.3 De procescriteria volgens de Omgevingswet

De procescriteria geven de elementen aan die minimaal aanwezig moeten zijn. Daarnaast moeten de criteria worden gebruikt bij het inrichten van de organisatie. De volgende procescriteria worden onderscheiden:

- de uitvoeringsstrategie (artikel 13.5 en 13.6)
- de handhavingsstrategie (artikel 13.5 en 13.6)
- het uitvoeringsprogramma (artikel 13.8)
- de uitvoeringsagenda (artikel 13.6)
- de uitvoeringsorganisatie (artikel 13.9)
- de borging van middelen (artikel 13.10)
- de evaluatierapportage (artikel 13.11)

12.4 Huidige regelgeving opgenomen via Invoeringswet

Via de Invoeringswet Omgevingswet is de huidige regelgeving over VTH uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) opgenomen in paragraaf 18.3.2 (strategische en programmatische uitvoering en handhaving) van de Omgevingswet. Bij algemene maatregelen van bestuur (zoals het Omgevingsbesluit) stellen de betrokken bestuursorganen regels over de strategische en programmatische uitoefening van deze taken Dat doen zij in het belang van een doelmatige uitoefening van de uitvoeringstaak en de handhavingstaak.

12.5 Randvoorwaarden hogere kwaliteit handhaving

In hoofdstuk 13 van het Omgevingsbesluit staan de randvoorwaarden voor gemeenten en provincies om tot een hogere kwaliteit van handhaving te komen. Met name de artikelen 13.5 tot en met 13.11 gaan dieper in op de procescriteria, de afzonderlijke onderdelen van de strategische en programmatische uitvoering en handhaving.

12.6 Beleidscyclus VTH onder de Omgevingswet

Dit is een uitgave van gemeente Haarlem,
1 maart 2022

Postbus 511
2003 PB Haarlem
Tel. 14 023

haarlem.nl